

СТОПАНСКА БАНКА
а.д. Битола

(доверливо)
СО 46. седница
27.5.2020 година
Точка на дневен ред бр.3

Годишен извештај 2019

Февруари 2020 година

Почитувани клиенти, акционери и деловни соработници,

Како и секоја претходна така и изминатата 2019 година беше година исполнета со низа предизвици со кои Банката успешно се справуваше како што тоа и го прави повеќе од 70 години колку што функционира на банкарскиот пазар. Она што е карактеристично за 2019 година е што постигнавме значителен раст на вкупниот биланс, односно го зголемивме депозитниот потенцијал што претставува една голема потврда за довербата на населението и компаниите во Банката. Водејќи политика на претпазливо кредитирање со фокус на домаќинства и микро клиенти, постигнавме солиден раст кај кредитите на население. Обезбедувавме и финансиска поддршка на квалитетни инвестициски проекти на бизнис заедницата, генерално мали и средни бизниси, а ги финансиравме и нивните потреби за трајни обртни средства со што дадовме соодветен придонес кон придвижување на економијата и генерирање на економски раст. Сето ова ни овозможи и остварување на позитивен финансиски резултат како основа за зајкнување на капиталот и долгорочна финансиска стабилност.

Свесни за позитивниот ефект од препознавање на потребите на клиентите и креирање на производи прилагодени на профилот на модерниот клиент, напорите ги насочивме кон поголема дигитализација на процесите заради подобро и побрзо опслужување на клиентите. Понудата на иновативни производи во услови на ограничени алтернативи за вложување на слободните парични средства на домаќинствата ни овозможија да бидиме први на пазарот со инвестицискиот депозит наменет за физички лица кој наиде на одличен интерес кај јавноста. Исто така преку двојниот cash-back со Master Card картичките им овозможивме на клиентите да ги финансираат нивните тековни трошоци истовремено остварувајќи солиден поврат на средствата од реализираните трансакции.

Резултатот од работењето во изминатата 2019 година е позитивен, односно Банката оствари **добивка пред оданочување во износ од 19,65 милиони денари** со што продолжи долгогодишниот континуитет во остварување на позитивни финансиски резултати. Стапката на поврат на капиталот и стапката на поврат на активата како клучни показатели за профитабилност во работењето изнесуваа 1,23% и 0,13%, соодветно. На страната на средствата фокус беше ставен на подинамично кредитирање на домаќинства и микро клиенти за сметка на кредитирањето на корпоративниот сектор каде интензивно се работеше и на наплата особено во првата половина од 2019 година. Депозитите и понатаму останаа главен извор на средства со учество од 83,21% во вкупната пасива.

Банката и во идниот период ќе продолжи со своите плански активности кои предвидуваат зголемување на бројот на клиенти, раст на кредитирањето и депозитниот потенцијал, а со тоа зајакнување на пазарната позиција и остварување позитивни финансиски резултати на долг рок. Во фокусот секако остануваат постоечките и потенцијалните клиенти чии растечки потреби и барања се појдовен мотив при креирање на производи и услуги кои ќе им ги олеснат секојдневните финансиски активности од аспект на едноставност, достапност и брзина. Понатамошната дигитализација на одделни сегменти од работењето останува една од водечките цели на Банката што во ера на модерно банкарство е клучен фактор за испорачување на дополнителна вредност како за клиентите така и за самата Банка.

На крај, изразувам огромна благодарност до сите наши клиенти, деловни соработници, акционери, менаџментот и вработените, кои дадоа придонес за досегашното успешно работење на Банката. Лојалноста и поддршката од нивна страна претставува уште еден дополнителен мотив за понатамошен раст и просперитет на Банката.

Со почит,

г. Владимир Ефтимоски
претседател на Управен одбор

Содржина:

Достигнувања во работењето кои ја одбележаа 2019 година	5
1. Макроекономско окружување	6
2. Банкарски сектор.....	8
3. Финансиски перформанси	9
3.1. Биланс на состојба	10
3.2. Биланс на успех	13
3.3. Клучни индикатори во работењето (KPI)	16
4. Активности по сегменти	17
4.1. Работа со правни лица	17
4.2. Работа со физички лица и микро клиенти	18
4.3. Правни работи и управување со Кабинет на Управен одбор	20
4.4. Организација и ИТ	20
4.5. Управување со ризици	22
4.6. Поддршка, финансии и управување со ликвидност	28
4.7. Усогласеност со прописи, човечки ресурси, АМЛ и ОСИС лице	30
4.8. Процесирање, платен промет и картично работење	32
4.9. Управување со имот и безбедност	35
4.10. Маркетинг	36
4.11. Внатрешна ревизија	38
5. Извештај за корпоративно управување	39
5.1. Собрание на акционери	39
5.2. Надзорен одбор.....	40
5.3. Одбор за ревизија	43
5.4. Одбор за управување со ризици	45
5.5. Управен одбор	47
5.6. Одбор за надгледување на информативната технологија	49
5.7. Организациона структура	50
5.8. Усогласување на корпоративното управување со Кодексот за корпоративно управување на Стопанска банка а.д. Битола	51

5.9. Политика на наградување	52
5.10. Политика за користење услуги од надворешни лица	54
5.11. Политика за избегнување на потенцијалните судири на интереси	55
Прилог 1.....	56

Достигнувања во работењето кои ја одбележаа 2019 година

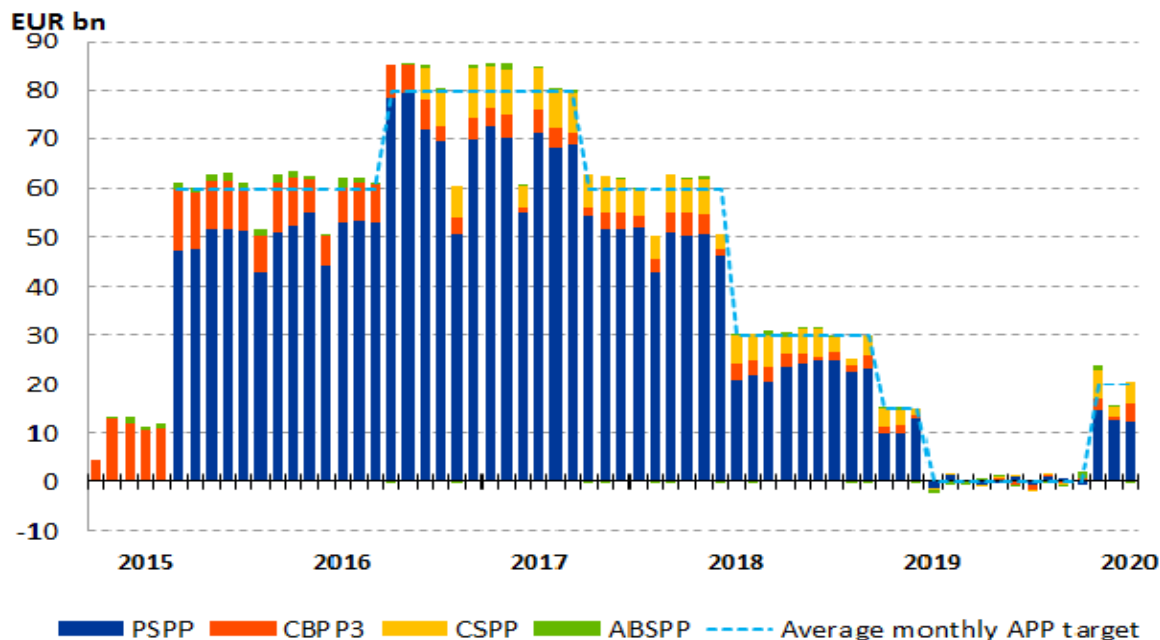
- ✓ Први на пазарот со комбиниран депозитен производ – Инвестициски депозит во соработка со Генерали инвестментс АД Скопје
- ✓ Огромен успех на кампањата за ДВОЕН Cash back – раст на корисниците на Master Card платежните картички за 71,38%
- ✓ Зголемување на вкупниот број на клиенти за 2,24%
- ✓ Фокус врз кредитирање на физички лица и микро клиенти со годишен раст од 8,05% и учество над 50% во вкупните нето кредити
- ✓ Докажана доверба и лојалност на домаќинствата и правните субјекти во Банката – зголемување од 35,10% на вкупните депозити
- ✓ Раст на вкупниот биланс за 22,39%
- ✓ Зајакнување на пазарната позиција од аспект на вкупна актива за 0,20 пп на годишна основа
- ✓ Продолжување на трендот на профитабилно работење седум години во континуитет

1. Макроекономско окружување

Глобалната економска активност продолжи да се движи по нагорна линија и во третиот квартал од 2019 година. Од аспект на водечките светски економии САД¹ остварија раст од 2,1%, Јапонија 1,9%, Русија 1,6% и Кина традиционално оставари највисока годишна стапка на раст од 6%. Растот во еврозоната како наш најзначаен трговски партнер изнесуваше 1,2% со најголем придонес на домашната побарувачка, а годишната стапка на инфлација се задржа на ниско ниво од 0,9% на крајот од третиот квартал од 2019 година што е одраз на забрзување кај базичната инфлација и пад кај цената на енергијата.

Што се однесува до поставеноста на **монетарната политика во светски рамки**, во текот на 2019 година ФЕД во повеќе наврати ја намали каматната стапка сведувајќи ја на ниво од 1,50% до 1,75% главно поради очекувани надолни притисоци врз инфлацијата и неповолен ефект врз економијата на САД од глобалните движења. Во еврозоната основните каматни стапки на ЕЦБ за кредити преку ноќ и операции за рефинансирање се задржаа непроменети, додека каматната стапка на депозитите преку ноќ уште подлабоко навлезе во негативна зона и на крај од 2019 година изнесуваше -0,50%. Воедно од 1 ноември 2019 година повторно започна мерката на ЕЦБ за откуп на хартии од вредност во износ од 20 милијарди евра на месечна основа. Ваквата поставеност на монетарната политика на ЕЦБ е во насока на понатамошно заживување на економијата, а мерката за откуп на хартии од вредност ќе се применува се додека се оценува како неопходна.

Просечно месечно ниво на програмата за откуп на хартии од вредност на ЕЦБ

Source: ECB

Извор: ЕЦБ

¹ НБРМ, Квартален извештај февруари 2020

https://www.nbrm.mk/content/MPI%20publikacii/Istrazuvanje_Kvartalen_izvestaj_februari_2020.pdf

Од аспект на **домашната економија** во текот на 2019 година економскиот раст беше подинамичен споредено со претходната година така што стапката на реален раст на БДП на крајот од третиот квартал од годината изнесуваше 3,6%. Ваквиот раст генерално е воден од домашната потрошувачка, поконкретно од бруто-инвестициите, личната потрошувачка и јавната потрошувачка. Главен стимул даваа растот на расположливиот доход, кредитирањето на население и градежништвото. Нето-извозот имаше негативен придонес кон растот на БДП. Анализирано по дејности, најголем придонес кон растот има индустријата, потоа следуваат транспортот, трговијата и угостителството, градежниот сектор и дејностите во врска со недвижен имот.

Потрошувачките цени во 2019 година покажуваа постепено забавување така што годишната стапка на инфлација изнесуваше 0,8% наспроти 1,5% во 2018 година. Главен двигател на остварената стапка на инфлација во 2019 година беше прехранбената компонента, а помал дел од позитивниот придонес имаше и базичната инфлација. Стапката на невработеност се сведи на историски најниско ниво од 17,1%.

Од аспект на надворешно-трговските индикатори, во третиот квартал од 2019 година на тековната сметка беше евидентиран суфицит од 184,0 милиони евра, што претставува 6,5% од БДП. Бруто-надворешниот долг изнесуваше 8.575,3 милиони евра, а нето-директните инвестиции иако пораснаа во однос на претходните квартали сепак остануваат доста ниски на ниво од 62,4 милиони евра.

Во поглед на монетарните показатели, годишната промена кај кредитите на нефинансиски субјекти изнесува 5,7%, додека просечната пондерирана каматна стапка на кредити достигна 5,2% по надолниот тренд во текот на годината. Депозитите од нефинансиски субјекти забележаа годишен раст од 9,5%, а просечната пондерирана каматна стапка на депозити, исто како и кај кредитите, регистрираше надолни придвижувања достигнувајќи 1,4% на крајот од 2019 година. Надолниот тренд кај просечните активни и пасивни каматни стапки го рефлектира намалувањето на основната каматна стапка на НБРСМ т.е. каматната стапка на благајничките записи од 2,50% на 2,25% во март 2019 година. Каматните стапки на депозитите преку ноќ и на седум дена останаа непроменети на ниво од 0,15% и 0,30%, соодветно.

Табела: Основни макроекономски показатели за Р.С. Македонија за 2019 година

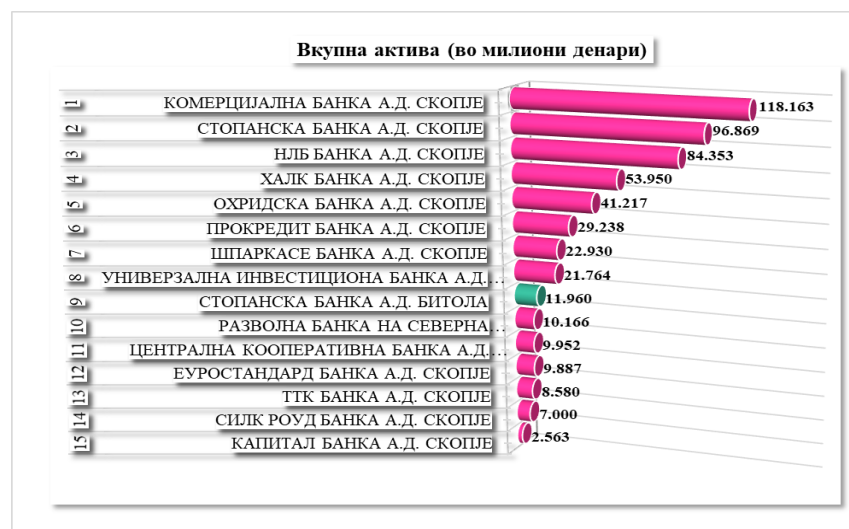
	2018	1Q 2019	2Q 2019	3Q 2019	4Q 2019	2019
Основни економски и надворешно-трговски показатели						
БДП (тековни цени, во милиони денари)	658.053	160.770	167.958	174.897		
БДП (стапка на реален раст, во %)	2,7	3,9	3,4	3,6		
Инфлација COICOP (просек на кумулативна основа, во %)	1,5	1,2	1,2	1,0	0,8	0,8
Буџетски биланс (% од БДП)	-1,8	-0,5	-0,6	-0,2	-0,8	-2,1
Извоз на стоки (во милиони евра)	5.860,8	1.534,0	1.623,3	1.628,9	1.637,4	6.423,6
Увоз на стоки (во милиони евра)	7.671,9	1.990,4	2.095,7	2.066,0	2.311,0	8.463,1

Покриеност на увозот со извоз (во %)	76,39	77,07	77,46	78,84	70,85	75,90
Салдо на тековната сметка во Билансот на плаќања (во милиони евра)	-14,9	-156,2	-40,9	184,0		
Салдо на тековната сметка во Билансот на плаќања (% од БДП)	-0,1	-6,0	-1,5	6,5		
Директни инвестиции (нето, во милиони евра)	603,7	40,2	10,7	62,4		
Директни инвестиции (нето, % од БДП)	5,6	1,5	0,4	2,2		
Бруто надворешен долг (во милиони евра, крај на период)	7.843,7	8.252,2	8.334,6	8.575,3		
Бруто надворешен долг (% од БДП)	73,3	74,2	74,9	77,1		
Стапка на невработеност (во %)	20,7	17,8	17,5	17,1		
Основни монетарни показатели						
Кредити на нефинансиски субјекти (годишна промена, во %)	7,6	9,3	8,4	5,7		
Просечни пондерирани каматни стапки на кредити	5,5	5,3	5,2	5,1	5,0	5,2
Депозити од нефинансиски субјекти (годишна промена, во %)	9,5	9,7	9,4	9,5		
Просечни пондерирани каматни стапки на депозити	1,5	1,4	1,4	1,4	1,3	1,4

Извор: НБРСМ и Државен завод за статистика

2. Банкарски сектор

Банкарскиот сектор во Р.С. Македонија во текот на 2019 година се состоеше од 15 банки од кои: пет големи, седум средни и три мали банки. Вкупната актива на ниво на банкарски сектор заклучно со третиот квартал од 2019 година достигна 528.592,09 милиони денари со раст од 8,92% во однос на истиот период од претходната година.

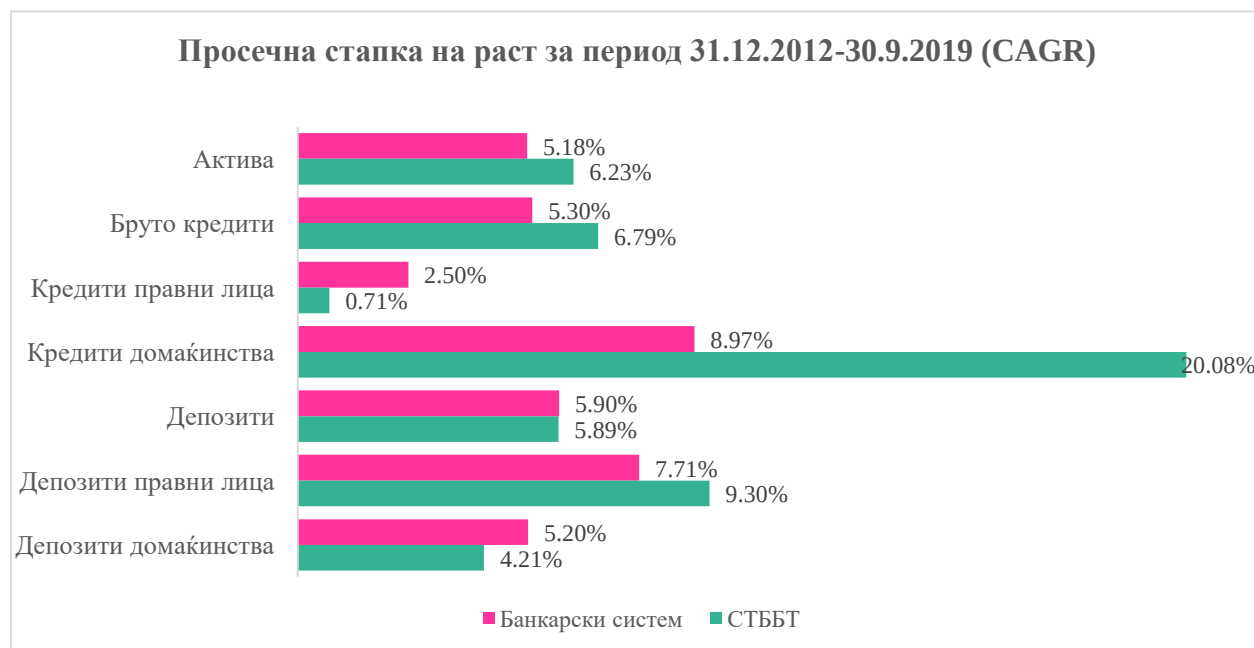

Анализирано по клучни билансни позиции најголемо учество во структурата на активата на банкарскиот сектор, бруто кредитите, депозитите, капиталот и резервите имаат големите банки. Финансискиот резултат на ниво на банкарски систем е помал за 24,28% споредено со 30.9.2018 година. По групи на банки нето добивката по оданочување кај големите банки е пониска за 22,84%,

кај средните банки е пониска за 84,32%, додека единствено кај групата мали банки е забележано зголемување од 11,18%.

Според износот на вкупната актива, Стопанска банка а.д. Битола спаѓа во групата средни банки, со повеќегодишен тренд на зголемување на вкупната актива, кредитите и депозитите на нефинансиски субјекти, а со тоа и зајакнување на позицијата во банкарскиот сектор и групата средни банки. Заклучно со третиот квартал од 2019 година Банката беше 9-та по големина на вкупна актива од вкупно 15 банки додека во групата на средни банки беше 4-та од вкупно 7 банки.

Просечните годишни стапки на раст за период 31.12.2012 – 30.9.2019 година кај клучните билансни позиции на Банката го следат пазарот или растат со поголема динамика од пазарот. Така вкупната актива на Банката расте подинамично од пазарот со просечна стапка на раст од 6,23% (банкарски систем: 5,18%). На страната на средствата бруто кредитите растат побрзо од пазарот со стапка на раст од 6,79% (банкарски систем: 5,30%).

Главен носител на ваквиот раст се кредитите на домаќинства каде растот кај Банката го надминува растот на банкарскиот систем за 11,11 п.п.. Кредитите на нефинансиски правни лица бележат поспор раст споредено со кредитите на домаќинства, тренд што е присутен и на ниво на банкарски систем. Што се однесува до изворите, вкупните депозити на Банката бележат речиси идентичен раст како и депозитите на ниво на банкарски систем. Притоа, депозитите на домаќинства пораснаа просечно за 4,21%, додека депозитите на нефинансиски правни лица го надминуваат растот на пазарот за 1,59 п.п.

1. Финансиски перформанси

Во текот на 2019 година, Стопанска банка а.д. Битола (во понатамошниот текст: Банката) успешно го прилагодуваше своето работење на промените во окружувањето вложувајќи максимални напори за понуда на производи и услуги кои ќе одговараат на финансиските

потреби на клиентите. Резултатот беше стабилно и профитабилно работење преку препознавање на потребите на модерниот клиент што е особено значајно во ера на дигитализација во работењето.

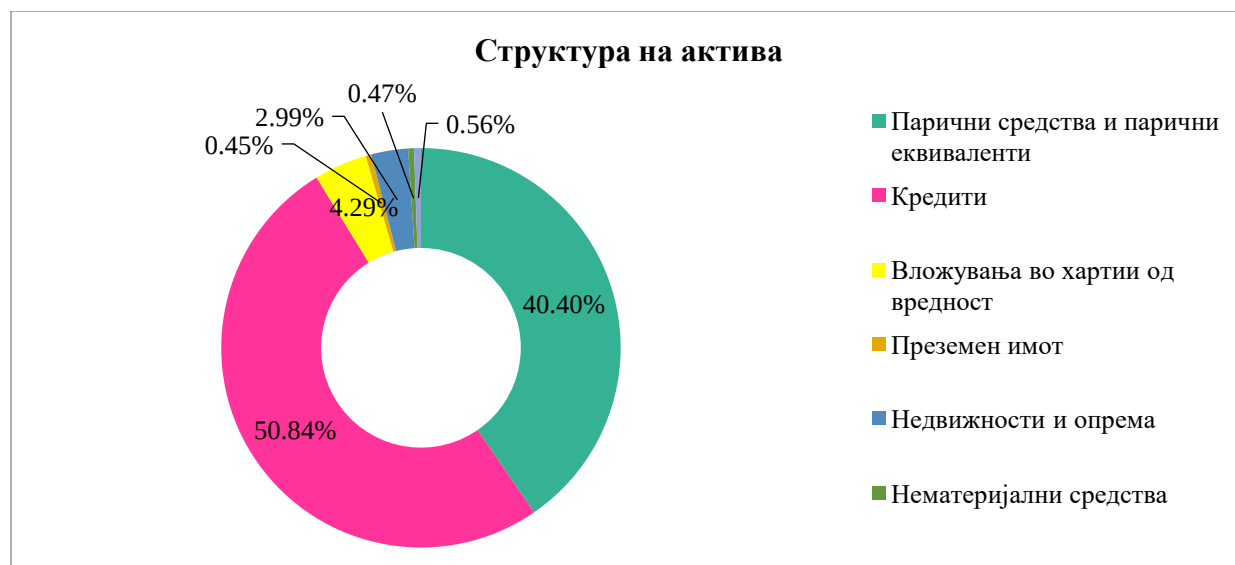
3.1. Биланс на состојба

Вкупната билансна сума на Банката на 31.12.2019 година (без комисионо работење) изнесуваше 12.666,03 милиони денари што претставува раст од 22,39% во однос на 31.12.2018 година. Ваквиот раст е генериран од зголемени депозити како една од клучните определби во првата половина од 2019 година кога се правеа максимални напори за привлекување на депозити со цел достигнување и надминување на нивото од средината на претходната 2018 година. Клиентите ги препознаа конкурентните депозитни производи кои Банката ги нуди и уште еднаш ја потврдија довербата во Банката така што беше солидно зајакнат депозитниот потенцијал. На страната на активата дел од изворите беа насочени во кредити на физички лица како една од стратешките определби на Банката за фокус кон кредитирање на физички лица и микро клиенти кои традиционално покажуваат пониско ниво на ризик и поголема ажурност во отплатата. Согласно проценките за бонитетот на правни лица и прифатливото ниво на ризик Банката обезбедуваше финансиска поддршка и за правните лица. Остатокот од изворите беше насочен кон вложувања во нискоризични хартии од вредност (благајнички и државни записи) и депозити во НБРСМ.

Остварувањето, годишните промени и структурата на позначајните позиции од **активата на Билансот на состојба** се следни:

Табела: Динамика и структура на позначајни позиции од активата на Билансот на состојба

(во 000 денари)	31.12.2018	31.12.2019	Годишна промена		Структура	
			износ	%	2018	2019
Парични средства и парични еквиваленти	2.644.907	5.117.585	2.472.678	93,49%	25,56%	40,40%
Кредити	6.718.315	6.439.728	-278.587	-4,15%	64,92%	50,84%
Вложувања во хартии од вредност	424.136	543.579	119.444	28,16%	4,10%	4,29%
Преземен имот	41.750	56.799	15.048	36,04%	0,40%	0,45%
Недвижности и опрема	379.376	378.737	-639	-0,17%	3,67%	2,99%
Нематеријални средства	48.813	59.221	10.408	21,32%	0,47%	0,47%
Останати средства	91.384	70.380	-21.004	22,98%	0,88%	0,56%
ВКУПНО СРЕДСТВА	10.348.682	12.666.029	2.317.347	22,39%	100,00%	100,00%

Паричните средства и паричните еквиваленти бележат зголемување од 2.472,68 милиони денари што главно се должи на поголем износ на депозити преку ноќ во НБРСМ и парични средства на сметки на Банката. Во депозити во НБРСМ генерално се вложуваше вишокот од прибраните извори за кој проценките на ризик покажуваа поповолен ефект доколку се вложуват во нискоризични позиции со приватлив принос отколку во високоризични кредити.

Кредитите на клиенти во вкупен износ бележат намалување од 278,70 милиони денари односно 4,15%. Анализирано по сектори, кредитирањето на првни лица е намалено за сметка на раст на кредитите на физички лица. Во согласност со стратешите определби на Банката за дисперзија на ризик, фокусот беше ставен врз кредитирање на физички лица и микро клиенти каде беше регистриран годишен раст од 8,05%. При кредитирање на правни лица во прв план беше ставена поддршка на клиенти со добри перформанси во работењето и со добра историја на плаќање. Истовремено интензивирани беа и активностите за наплата. Следствено, корпоративното кредитирање забележа намалување од 14,38% споредено со претходната година.

Преземениот имот на крајот од 2019 година изнесуваше 56,80 милиони денари, што претставува поголем износ за 36,04% споредено со 31.12.2018 година. Зголемувањето се должи на засилени активности за наплата на нефункционални побарувања. Во текот на цела 2019 година управувањето со презмениот имот се одвиваше во согласност со регулативата на НБРСМ која се однесува на издвојување загуба за оштетување на презмениот имот.

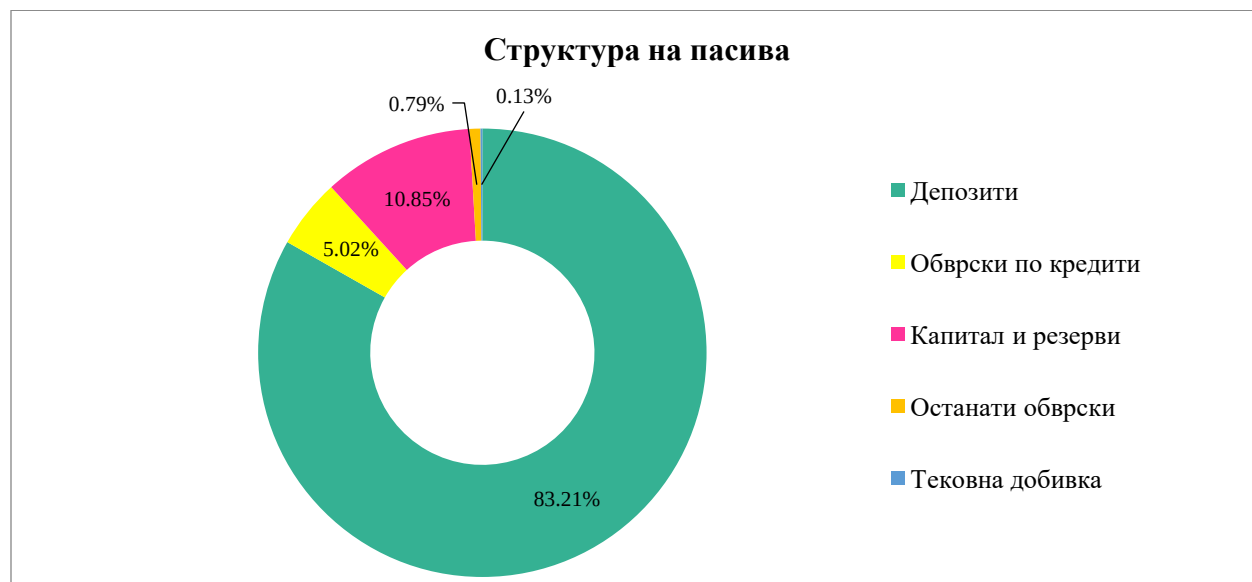
Недвижностите и опремата не бележат значајни годишни промени, додека кај **нематеријалните средства** регистриран е раст од 10,41 милиони денари односно 21,32% што се должи на континуирани активности за надградба и развој на ИТ-системот, како и усогласување со растечките регулаторни барања.

Останатите средства, кои вклучуваат побарувања за провизии, побарувања од купувачи и останати побарувања, се пониски за 22,35 милиони денари споредено со 31.12.2018 година главно како резултат на намалување кај дадени аванси.

На страната на изворите, динамиката и структурата на клучните позиции од **пасивата на Билансот на состојба** е како што следува:

Табела: Динамика и структура на позначајни позиции од пасивата на Билансот на состојба

(во 000 денари)	31.12.2018	31.12.2019	Годишна промена		Структура	
			износ	%	2018	2019
Депозити	7.801.862	10.539.869	2.738.007	35,09%	75,39%	83,21%
Обврски по кредити	1.094.455	635.425	-459.030	-41,94%	10,58%	5,02%
Капитал и резерви	1.339.549	1.374.189	34.639	2,59%	12,94%	10,85%
Останати обврски	78.385	99.579	21.193	27,04%	0,76%	0,79%
Тековна добивка	34.430	16.968	-17.462	-50,72%	0,33%	0,13%
ВКУПНО ОБВРСКИ, КАПИТАЛ И РЕЗЕРВИ	10.348.682	12.666.029	2.317.347	22,39%	100,00%	100,00%

Депозитите, како позиција со најголемо учество во вкупните извори се поголеми за 2.738,01 милиони денари односно за 35,10% на годишна основа. Анализирани од аспект на структурата сите категории бележат раст при што најдинамичен е растот кај нефинансиските правни лица (104,28%), депозитите на физички лица пораснаа за 15,18% додека депозитите од финансиски правни лица се зголемија за 14,94%.

Обврските по кредити, во чија структура најголемо учество имаат обврските по кредитни линии администрирани од РБСМ, на крајот на 2019 година изнесуваат 635,43 милиони денари со годишно намалување од 41,94% што произлегува од отплата на значителен дел

од обврските по основ на кредитни линии без повлекување на нови транши поради тоа што извори во доволен обем беа обезбедени преку депозити.

Капиталот и резервите и во 2019 година го продолжуваат повеќегодишниот растечки тренд одразувајќи го главно позитивниот финансиски резултат од претходната година кој во согласност со Одлуката од Собрание на акционери за употреба и распоред на остварената добивка за 2018 година беше во целост распореден во задржана добивка.

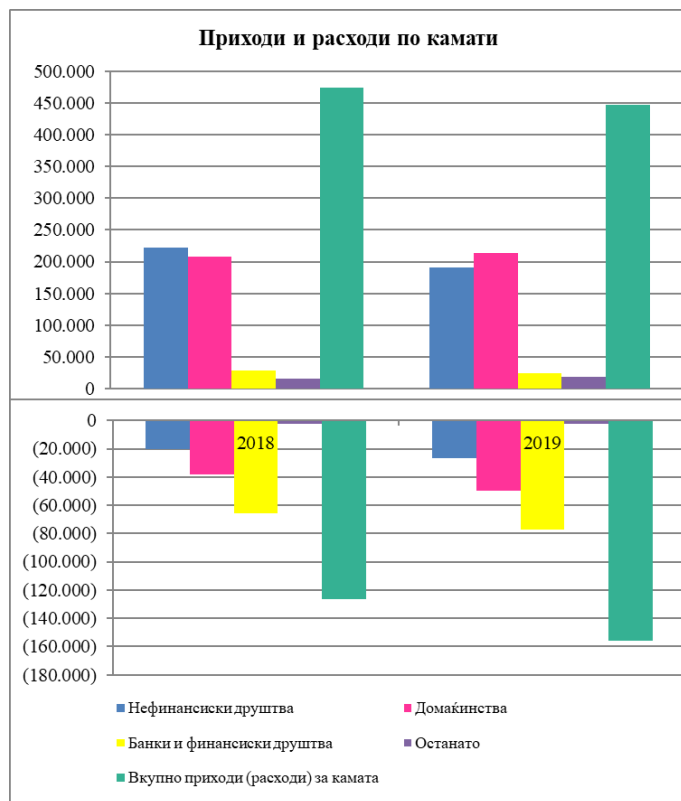
Останатите обврски изнесуваат 99,58 милиони денари и на годишна основа се повисоки за 27,04%. Во оваа позиција се вклучени следните обврски: обврски врз основа на провизија, обврски кон добавувачи, разграничени приходи, посебна резерва за вонбилансна изложеност и останати обврски.

3.2. Биланс на успех

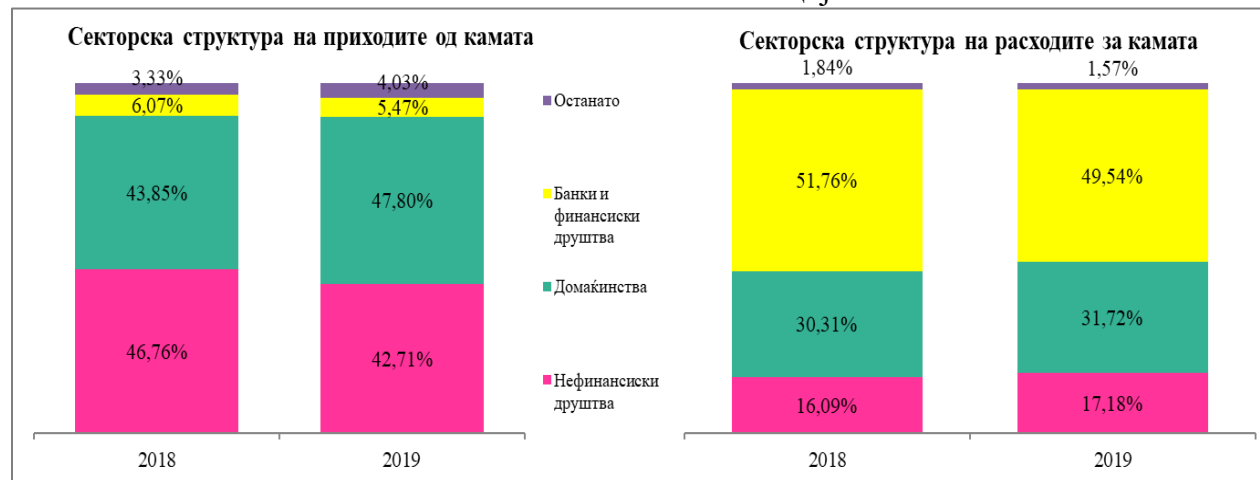
Во 2019 година Банката го продолжи повеќегодишниот тренд на профитабилно работење остварувајќи **позитивен финансиски резултат**, односно **нето-добивка во износ од 16,97 милиони денари**. Ваквото остварување го надминува планот за 9,33% што се должи на активностите за раст на продажбата на производи и услуги, умерено кредитирање со акцент на физички лица, микро клиенти и SME, воведување на конкурентни и иновативни депозитни производи, помала исправка на вредност на финансиските средства, позитивен ефект кај загубата за оштетување на нефинансиските средства, како и контрола на оперативните трошоци од работењето.

Табела: Биланс на успех

(во 000 денари)	2018	2019	Годишна промена	
			износ	%
Нето приходи од камата	347.562	291.741	-55.821	-16,06%
Нето приходи од провизија и надоместоци	110.764	113.073	2.309	2,08%
Нето курсни разлики	22.039	21.671	-368	-1,67%
Останати приходи од дејноста	35.913	35.735	-178	-0,50%
Трошоци за вработени	-179.519	-176.582	2.937	-1,64%
Останати расходи од дејноста и амортизација	-200.651	-213.890	-13.239	6,60%
Исправка на вредноста на финансиските средства, на нето основа	-84.820	-69.034	15.786	-18,61%
Загуба за оштетување на нефинансиските средства, на нето основа	-12.376	16.931	29.307	-236,81%
Бруто добивка	38.913	19.646	-19.267	-49,51%
Данок на добивка	-4.484	-2.678	1.806	-40,28%
Нето добивка	34.430	16.968	-17.462	-50,72%

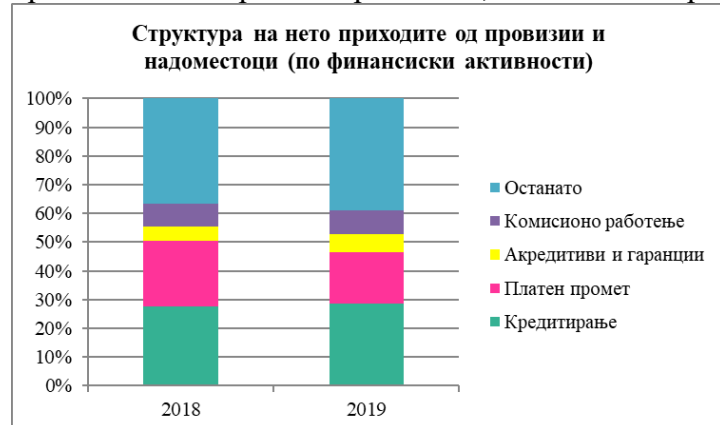
Нето-приходите од камата се намалени за 55,82 милиони денари, односно 16,06% на годишна основа, тренд што е присутен на ниво на цел банкарски систем главно одразувајќи го постепеното намалување на просечната активна каматна стапка. Што се однесува до Банката од аспект на секторска анализа, приходите од камата на домаќинства се зголемени за 2,94% паралелно со зголеменото кредитирање во овој домен. Кај нефинансиските друштва приходите од камати се намалени за 13,77% исто така рефлектирајќи ги движењата во кредитирањето на правни лица. На страната на расходите за камата раст е регистриран кај сите категории на клиенти физички лица, нефинансиски и финансиски правни лица што е одраз на зголемувањето на депозитниот потенцијал.

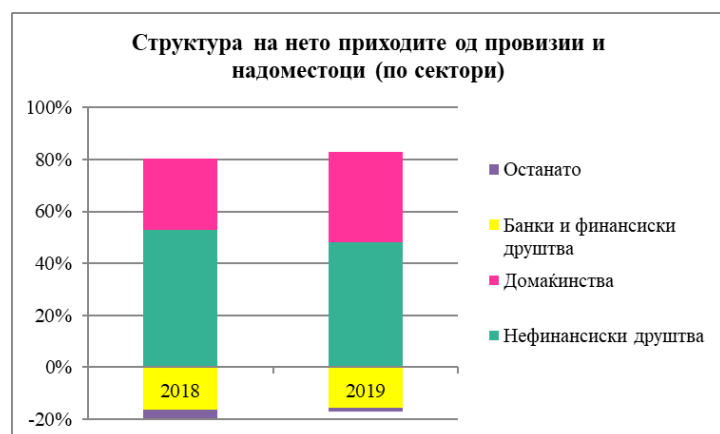
Нето-приходите од провизии и надоместоци изнесуваат 113,07 милиони денари и во однос на минатата година бележат раст од 2,08%. Притоа приходите од провизии се зголемени за 9,24 милиони денари одразувајќи го растот на провизиите главно во делот на платен промет, кредитирање и останато, додека расходите за провизии бележат раст од 6,93 милиони денари кој во најголема мера е генериран од расходите за провизии во платен промет.

Од аспект на структурата на нето-приходите по финансиски активности, најголем придонес кон остварување на вкупните нето-приходи имаат нето-приходите генерирани од кредитирање и платен промет, како и останатите приходи чие учество во 2019 година е

зголемено. Во категоријата останати како поголеми ставки се јавуваат приходите од провизии од картично работење, од девизно работење и приходите од провизии за

одржување на неактивни сметки. Анализирано по сектори, исто како и претходната година, нето-приходите од нефинансиски друштва и домаќинства се позитивни, при што нето приходите од домаќинства го зголемуваат придонесот во вкупните нето приходи од провизии. Расходите за провизии кон банки и финансиски друштва ги надминуваат приходите (расходи кон МИПС и КИБС).

Нето-курсните разлики во 2019 година се позитивни во износ од 21,67 милиони денари и бележат благо намалување од 0,37 милиони денари односно 1,67% во однос на минатата година.

Останатите приходи од дејноста изнесуваат 35,74 милиони денари без поголеми промени на годишна основа.

Трошоците за вработени за 2019 година изнесуваат 176,58 милиони денари и бележат намалување од 2,94 милиони денари, односно 1,64% во однос на претходната година. Ваквиот тренд во голема мера се должи на намален број на вработени и поддршка на тековниот обем на работа со постоечки човечки ресурси во насока на подобрување на ефикасноста во работењето, раст на продуктивноста и оптимизација на трошоците.

Останатите расходи од дејноста и амортизацијата се зголемени за 13,24 милиони денари, односно за 6,60% на годишна основа. Зголемувањето во најголема мера се должи на зголемена амортизација во износ од 9,08 милиони денари одразувајќи ги промените во недвижностите и опремата. Расходите од дејноста бележат раст од 4,16 милиони денари главно како резултат на зголемени трошоци за тековно и инвестиционо одржување на електричните сметачи и опремата (одржување софтвер, сервисирање банкомати, постгаранциско одржување) како и раст на трошоците за електрична енергија.

Исправката на вредноста на финансиските средства, на нето-основа, е помала споредено со претходната година за 18,61% што се должи на активностите за наплата на дел од побарувањата, зголемено кредитирање на секторот домаќинства кој традиционално носи пониско просечно ниво на ризик, како и проценките за квалитетот на кредитното портфолио на правни лица како мерка на прудентно работење и претпазливост на Банката.

Во текот на 2019 година Банката ги зајакна активностите за продажба на дел од преземениот имот со цел трансформација на некаматоносната актива во каматоносна што резултираше со ослободување на **загубата за оштетување на нефинансиските средства**, на нето-основа во износ од 16,93 милиони денари. Ваквото остварување е значително подобро од 2018 година кога загубата за оштетување на нефинансиските средства беше негативна во износ од 12,38 милиони денари.

3.3.Клучни индикатори во работењето (KPI)

Показатели за работењето на Стопанска банка а.д. Битола (во илјади денари и %)	31.12.2018	31.12.2019	Годишна промена
Финансиска состојба			
Вкупна актива	10.348.682	12.666.029	22,39%
Нето кредити	6.718.315	6.439.728	-4,15%
Вкупни депозити	7.801.862	10.539.869	35,10%
Капитал и резерви	1.339.549	1.374.189	2,59%
Нето-кредити/вкупни депозити	86,11%	61,10%	-25,01 пп
Преземен имот/вкупна актива	0,40%	0,45%	0,04 пп
Нето кредити/ вкупна актива	64,92%	50,84%	-14,08 пп
Вкупни депозити/вкупна актива	75,39%	83,21%	7,82 пп
Квалитет на кредитно портфолио			
(Изложеност за која не е определена исправка на вредност, А и Б)/Вкупна кредитна изложеност	95,97%	96,01%	0,04 пп
(В,Г и Д)/Вкупна кредитна изложеност	4,03%	3,99%	-0,04 пп
Д/Вкупна кредитна изложеност	1,16%	0,99%	-0,17 пп
Д/Сопствени средства	8,25%	8,65%	0,40 пп
Пресметана исправка на вредност и посебна резерва/Вкупна кредитна изложеност	3,24%	2,77%	-0,47 пп
Нефункционални кредити/Вкупни кредити (кредити кон нефинансиски субјекти)	3,61%	4,79%	1,18 пп
Покриеност на нефункционалните кредити со исправката на вредност на кредити (нефинансиски субјекти)	118,47%	100,62%	-17,85 пп
Профитабилност и ефикасност			
Финансиски резултат пред оданочување (брuto)	38.913	19.646	-49,51%
Финансиски резултат по оданочување (нето)	34.430	16.968	-50,72%
Стапка на поврат на капиталот (ROE) по оданочување	2,57%	1,23%	-1,34 пп
Стапка на поврат на активата (ROA) по оданочување	0,33%	0,13%	-0,20 пп
Оперативни трошоци/вкупни оперативни приходи (Cost-to-income)	72,75%	86,13%	13,38 пп
Исправка на вредност за финансиски и нефинансиски средства/Нето каматен приход	27,96%	17,86%	-10,11 пп
Нето каматен приход/Вкупни оперативни приходи	73,61%	70,40%	-3,21 пп
Нето приходи од провизија/Вкупни оперативни приходи	23,46%	27,28%	3,83 пп
Трошоци за вработени/Нето приходи од провизија	162,07%	156,17%	-5,91 пп
Трошоци за вработени/Вкупни оперативни расходи	52,26%	49,47%	-2,79 пп
Нето каматна маргина	3,50%	2,54%	-0,96 пп
Капитализираност			
Сопствени средства	1.339.549	1.374.189	2,59%

Стапка на адекватност на капиталот	17,80%	18,90%	1,10 пп
Основен капитал/Актива пондерирана по ризици	17,80%	18,90%	1,10 пп
Редовен основен капитал/Актива пондерирана по ризици	17,80%	18,90%	1,10 пп
Пазарно учество			
Вкупна актива	2,06%	2,26%	0,20 пп
Бруто кредити на нефинансиски субјекти	2,18%	2,06%	-0,12 пп
Депозити од нефинансиски субјекти	1,70%	2,03%	0,33 пп
Останати податоци			
Број на експозитури и шалтери	20	20	0
Број на банкомати	45	43	-2
Број на вработени	229	209	-20
Просечна годишна цена на тргувани акции на СТББТ	2,08	2,47	18,84%
Книговодствена вредност по акција	3,43	3,51	2,59%
Заработка по акција	0,09	0,04	-50,72%

4. Активности по сегменти

Деловното работење ги опфаќа активностите кои се извршуваат по клучни сегменти од работењето, а во согласност со организациската поставеност во Банката. Фокусот во деловното работење во текот на 2019 година беше ставен врз унапредување на интерните процеси, рационализација на активностите, зголемена ефикасност и ефективност со цел обезбедување врвна услуга за клиентите на Банката и подобрување на клучните параметри во работењето на Банката.

4.1. Работа со правни лица

Во изминатата 2019 година Банката остана партнер од доверба и верен поддржувач на бизнис-заедницата. Напорите во работењето со правни лица беа насочени кон внимателно анализирање и разбирање на потребите на корпоративните клиенти со цел креирање финансиски решенија прилагодени на потребите на нашите клиенти кои беа соочени со многубројни предизвици од економска и нееекономска природа. Успехот на Банката во овој сегмент од работењето се согледува пред сè преку брзата и соодветна респонзивност на промените, преку зголемување на кредитната активност во одредени периоди и интензивирање на активностите за наплата во други периоди, во зависност од влијанието на надворешните фактори и оценките за влијанието врз перформансот на Банката. Притоа, Банката остана една од најконкурентните на пазарот во поглед на каматните стапки, провизиите и надоместоците, што е резултат на внимателно следење на пазарните трендови.

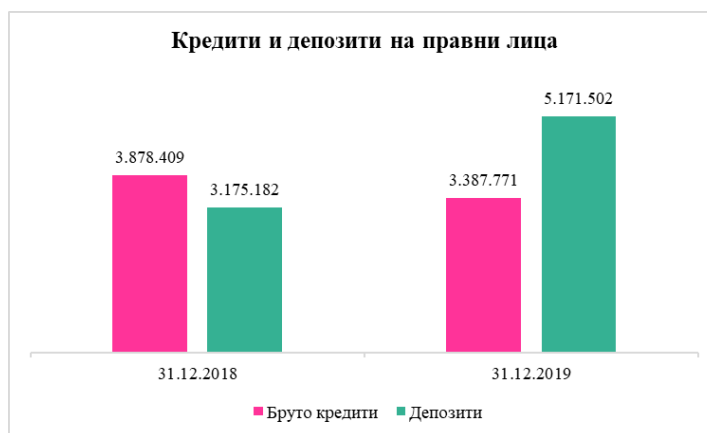
Корпоративното кредитирање на нефинансиски субјекти на крајот од 2019 година забележа намалување од 12,65% на бруто основа споредено со претходната година. Ваквиот тренд е одраз на стратешките определби на Банката за фокус врз кредитирање на физички лица, а ги одразува и проценките за влошување на финансиската состојба кај одредени клиенти како и активностите за наплата на кредити кои интензивно се преземаа особено во првата половина од 2019 година.

Учеството на бруто-кредитите на правни лица во вкупното бруто-кредитно портфолио на крајот од 2019 година изнесуваше 50,44% што претставува за 5,19 пп помало учество

споредено со претходната година. Диверзификацијата во овој сегмент од работењето се остваруваше преку кредитирање на мали и средни претпријатија. На овие клиенти Банката им обезбедуваше финансиска поддршка за квалитетни инвестициски проекти, а ги финансираше и нивните потреби за трајни обртни средства со што даде соодветен придонес кон придвижување на економијата и генерирање на економски раст.

Паралелно со пазарните трендови, просечната пондерирана каматна стапка на кредити на правни лица заклучно со 31.12.2019 година изнесуваше 5,61% и истата е пониска за 0,10 пп споредено со претходната година.

Што се однесува на **депозитите**, Банката остана препознатлива како партнер од доверба и сигурност за нашите деловни клиенти. Во услови на недоволно развиен домашен финансиски пазар, понудата на депозити на Банката се вбројуваше меѓу најконкурентните на пазарот. Во текот на 2019 година Банката работеше на продлабочување на соработката со клиентите правни лица како финансиски така и нефинансиски субјекти кои уште еднаш ја потврдија довербата во Банката што се забележува преку растот од 1.996,32 милиони денари на депозитите на правни лица на годишна основа. Во услови на значителен раст на депозитите Банката сепак успешно управуваше со цената на изворите остварувајќи за 0,75 пп пониска просечна пондерирана каматна стапка на депозитите на правни лица споредено со претходната година.

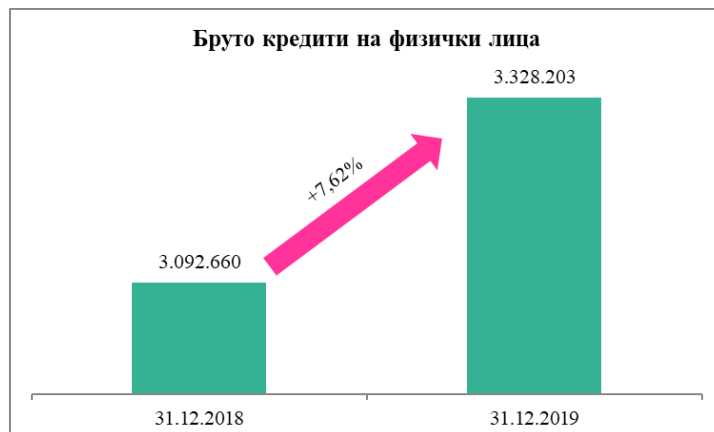
4.2. Работа со физички лица и микро клиенти

Макроекономското окружување, економските услови и показателите за квалитетот на кредитите по сектори и на ниво на банкарски систем воопшто, делуваа во насока на поинтензивно кредитирање на физички лица за сметка на кредитирањето на правни лица каде перцепцијата за ризик беше поголема, се со цел амортизирање на потенцијалните негативни ефекти од неизвесноста во работењето на правните субјекти.

Во текот на 2019 година, се работеше во насока на понуда на кредитни производи кои ќе одговараат на потребите на клиентите, а воедно ќе ја подобрат конкурентската позиција на Банката. Во таа насока Банката ги модифицираше условите за потрошувачки кредити заради прилагодување кон конкурентските услови, вклучувајќи ги во пакети на производи и кредитните картички од двата брэнда Visa и Master, потоа електронско банкарство, Bank2Go и СМС известување така што истите беа меѓу најдобро продаваните производи. Кредитите со ризико полиси за осигурување исто така беа атрактивни за клиентите. Како и претходната година, така и во 2019 интересот за наменски кредити продолжи, посебно преку соработката со КБ Ацибадем Систина. Во последниот квартал на 2019 година, по

измената на законот на субвенционирање на станбени кредити, се зголеми интересот од клиентите за овој производ.

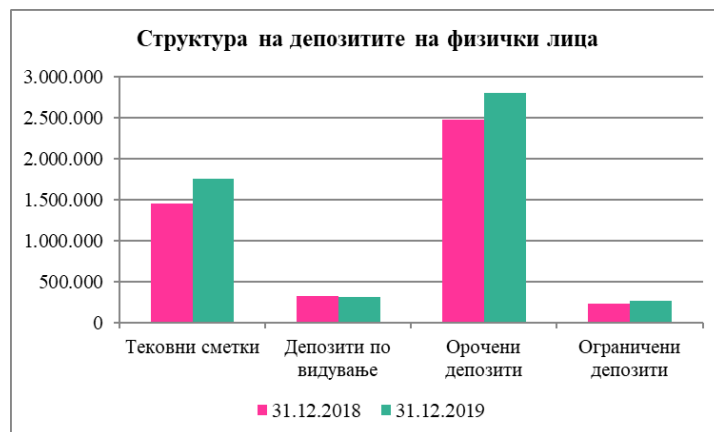
Следствено на тоа бруто-кредитите на физички лица на годишна основа регистрираа раст од 7,62%, односно 235,54 милиони денари. Со тоа учеството на овие кредити во вкупната актива на Банката достигна 26,28%. Воедно, учеството на бруто-кредитите на физички лица во вкупното бруто-кредитно портфолио достигна 50% одразувајќи раст од 5,19 пп споредено со 2018 година. Ваквото остварување е во согласност

со стратешката определба на Банката за фокус на кредитирање на население со цел диверзификација на кредитното портфолио и намалување на ризикот од концентрација. Ова од причина што овој сегмент од работењето покажува пониско просечно ниво на ризик, пониска стапка на миграција од редовно на нефункционално портфолио и поголема дисциплина во отплатата на обврските. Од аспект на структурата на кредити по типови, зголемено е учеството на потрошувачки кредити за сметка на помалото учество на други кредити. Учеството на станбени кредити покажува поголема стабилност без значителни годишни промени.

Во делот на депозитно работење со население во првиот квартал од 2019 година акцентот беше ставен кон зголемување на депозитната база, за што беа воведени депозитни производи со атрактивни и фиксни каматни стапи, претежно долгорочни. Бевме први на пазарот со воведување на комбиниран депозитен производ – Инвестициски депозит во соработка со Генерали инвестментс АД Скопје. Иновативноста, конкурентските услови, добрата услуга, ентузијазмот и стручноста на менаџментот и вработените континуирано беа препознавани од страна на населението така што депозитите на физички лица беа зголемени за 669,12 милиони денари односно за 15,18%.

Депозитите од физички лица и во текот на 2019 година беа доминантен извор на финасирање достигнувајќи историски највисоко ниво од 5.304,03 милиони денари и учество од 41,88% во вкупната пасива на Банката. Од аспект на структурата на депозити, средствата на тековни сметки на домаќинства пораснаа за 20,55% што е особено поволно од аспект на цена на изворите имајќи предвид дека се работи за релативно ефтин извор на финансирање. Истовремено орочените депозити како стабилен извор на финансирање се

зголемени за 13,05% така што учеството на оваа категорија на депозити во вкупните депозити на домаќинства достигна 54,44%. Ваквиот раст е резултат на добро разбирање на потребите на клиентите, силна конкурентска позиција и докажана долгорочна стабилност и сигурност во работењето на Банката. Персоналниот пристап кон секој клиент и брзината на услужување беа и ќе останат клучни предности на Банката во сегментот население.

4.3. Правни работи и управување со Кабинет на Управен одбор

Во текот на 2019 година **правните работи** континуирано беа неизоставен дел во секој сегмент од работењето на Банката, како од аспект на интерни активности, така и од аспект на институциите и органите пред кои се остваруваат или штитат интересите на Банката. Клучни активности кои се спроведуваа во 2019 година се следните:

- Водење судски спорови пред стварно и месно надлежните судови;
- Склучување на нотарски акти/солемнизации во насока на обезбедување на побарувањата кои произлегуваат од одобрените кредитни продукти;
- Подготовка на договори во врска со правните активности или облигационите односи на Банката со трети лица;
- Преземање правни дејства за наплата на проблематични кредити и останати кредитни изложености;
- Воспоставување на вонсудски спогодби со тужени/должници.

Во доменот на **управување со Кабинет на Управен одбор** континуирано се преземаа дејствија за остварување на активностите поврзани со функционирањето на Управниот одбор, како и ангажман посветен на организацијата и работењето на Собранието на Банката, Надзорниот одбор, Одборот за управување со ризици, Одборот за ревизија, АЛКО и ОНИТ. Службата за управување со Кабинетот на Управен одбор беше задолжена и за изготвување на записници, заклучоци, одлуки и препораки од одржаните седниците на секое од погоре наведените тела. Во 2019 година оваа служба ги презеде сите неопходни активности поврзани со организација на три седници на Собранието на акционери. Исто така беше изработена и соодвента документација потребна во постапката пред НБРСМ за повторно именување на членови на Управниот одбор, како и именување на членови на Надзорниот одбор во Банката.

4.4. Организација и ИТ

Во областа на информатичката технологија, со цел подобрување на функционалноста на ИТ-процесите, подобрување на услугите кои Банката ги дава, како и надминување на ризиците произлезени од анализата на сигурноста на информативниот систем на Банката, во 2019 година реализирани беа голем број активности. Дел од активностите се:

- Надградба и оптимизација на главниот банкарски систем со цел максимално искористување на новите технологии;
- Финализација на надградба на BI системот со имплементација на новата напредна верзија на Tezauri DWH решението;

- Финализација имплементација на Business process management информациона систем;
- Континуирано ревидирање и управување со кориснички привилегии на апликативно ниво заради подобро евидентирање и зголемување на нивото на сигурност на ИС;
- Финализација на нов систем за мобилно банкарство со што е овозможен квалитетен канал за едноставна, брза и сигурна услуга за сите клучни потреби на физичките лица корисници на Банката со можност за извршување на плаќања во рамките на платниот промет;
- Финализација на систем за прибирање на аудит акции од апликативни модули на ПУБ200 системот - DIGITRUST АУДИТ СИСТЕМ;
- Имплементација на меѓународниот стандард за финансиско известување МСФИ 9;
- Имплементација на функционалности на интегриран сметководствен пакет на софтвер со апликативен модул на основни средства;
- Имплементација на новата Одлука за методологијата за управување со ризиците;
- Имплементација на систем за Fraud Monitoring;
- Подобрување на репортинг-сервисите во Банката со унапредување на постојните извештаи и дефинирање нови;
- Воведување сет на функционалности на банкарските апликативни модули со цел унапредување на тековното работење;
- Воведени функционалности кои произлегуваат од законските и регулаторните измени;
- Преземени конкретни активности за поддршка на работењето во секторите/службите/експозитурите;
- Воведување дополнителни заштитни механизми на системите со цел унапредување на сигурноста на информативниот систем;
- Започнати проекти за унапредување на работењето на Банката со новите технологии кои се од големо значење;
- Извршено ревидирање на постојните и воведување нови интерни акти поврзани со работењето на ИТ со применети најнови практики;
- Извршено доекипирање на ИТ-кадарот со цел унапредување на работните процеси и сегрегација на должностите;
- Надградба на мрежна периметарска заштита со цел подобрување на безбедноста на информативниот систем како и зголемување на пропустната моќ на мрежата на Банката;
- Инсталација на нова податочна заштита со цел изолација на серверската мрежа од мрежата која се користи за корисничките компјутери;
- Замена на мрежна опрема – свичеви во сите објекти на Банката;
- Надградба на системот за складирање на податоци со цел зголемување на капацитетот и преформансите на системот;
- Набавка и имплементација на систем за безбедност на електронски пораки со цел подигнување на нивото на заштита на истите;
- Набавка и имплементација на решение за антивирусна заштита на крајните корисници;
- Надградба на маил сервер, и подигање на редундантен маил сервер на ДР локација;
- Набавка и имплементација на систем за видеоконференциско поврзување;

- Дислокација на уред за непрекинато напојување кој беше сместен во систем салата на примарната локација на банката во засебна систем сала со цел намалување на потенцијални штетни влијанија од страна на уредот за непрекинато напојување врз серверската и мрежна опрема;
- Имплементација на решение за мултифункционално процесирање на хартиени документи;
- Надградба на комуникациски линкови и поставување на два независни оператори со цел за полна редундантност на експозитури со HQ и DR страна;
- Надградба на IR со замена и инсталација на нов софтвер и имплементација на IKE V2;
- Надградба на линкови на АТМ од безжични во жичани (оптички и бакарни);
- Целосно преуредување на систем сала во HQ со замена мрежна опрема главни свичеви, постоечки мрежни кабли, ставање на мрежната опрема во друг RACK со целосна промена на адресација односно нова микросегментација;
- Имплементација на BGP од страна на Телеком на локација HQ Битола;
- Имплементација на BGP од страна на Неотел на локација HQ Битола;
- Надградба на софтвер на периметарските уреди со цел заштита од надворешни напади;
- Инсталација на безжични телефони;
- Замена на мобилни уреди со воведување на степен на заштита преку Company profile;
- Инсталација на шалтерски печатари и скенери за проектот BPM и население позадина.

4.5. Управување со ризици

Во текот на 2019 година, процесите на управување со ризици во Банката се одвиваа во согласност со законски пропишаните супервизорски стандарди, Стратегијата за управување со ризици, Деловната политика, развојниот и финансискиот план, како и останатите интерни акти. Притоа, фокусот беше ставен на управување со кредитниот ризик како еден од најголемите ризици на кои е изложена Банката, но соодветно се следеа и се контролираа и останатите видови ризици. Активната вклученост на органите на управување беше неизоставен дел од активностите за идентификација, следење и контрола на ризиците на кои беше изложена Банката во 2019 година. Исто така, Банката вршеше стрес-тестирања за оцена на потенцијалното влијание кое одделни надворешни или внатрешни фактори би го имале врз одделни видови ризици.

4.5.1. Управување со кредитен ризик и квалитет на кредитното портфолио

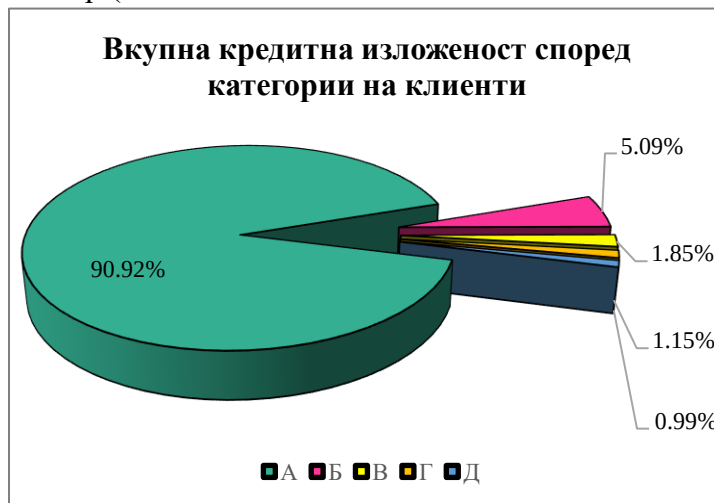
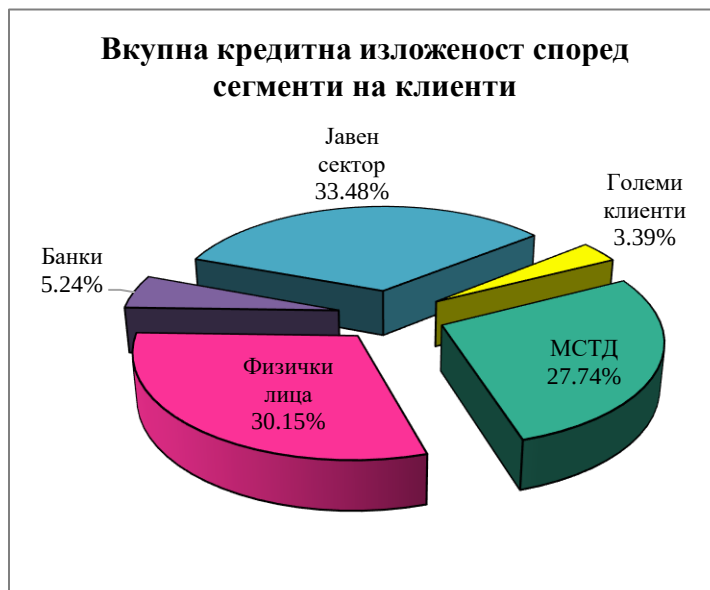
Управувањето со кредитниот ризик во Банката вклучува континуирана анализа и мониторинг на кредитното портфолио на Банката, анализа и оценка на финансиските перформанси на клиентите, следење на редовноста во исполнувањето на обврските, следење на кредитни изложености врз основа на финансирање проекти (проектно финансирање) коишто Банката очекува дека ќе ги наплати од паричните текови настанати од проектот и издвојување на задоволително ниво на резервации за пласманите.

Во текот на 2019 година Банката остана насочена кон унапредување на системот за управување со кредитниот ризик во насока на негово идентификување, мерење, контрола и минимизирање, затоа што реалната и сеопфатната оценка на кредитниот ризик е главната

детерминанта при проектирањето на нивото на кредитната активност и исполнувањето на планираните финансиски резултат на Банката.

Контролата на кредитниот ризик во Банката вклучува имплементирање на измените во законската регулатива, следење на кредитните изложености во однос на воспоставените лимити, следење на географската и секторската концентрација на кредитната изложеност на Банката, следење и мерење на ризик од концентрација по дејности и кон поединечно лице како и класификација на кредитната изложеност според степенот на ризик од загуба со кој се соочува Банката.

Во изминатата година забележано е зголемување на кредитната изложеност на клиенти физички лица, за околу 7,46% во однос на претходната година и истата претставува 30,15% од вкупното портфолио со состојба 31.12.2019 година. Изложеноста кон клиенти правни лица изнесува 31,13% од вкупната кредитна изложеност, односно 27,74% мали и средни трговски друштва (SME) и 3,39% големи клиенти. Учеството на кредитната изложеност на мали и средни трговски друштва (SME) во вкупната кредитна изложеност на правни лица бележи зголемување за 1,06 пп во однос на претходната година, што е потврда на заложбата на Банката за поддршка на овој сегмент од стопанството како движечка сила. Учеството на вкупната кредитна изложеност кон правни лица во вкупната кредитна изложеност бележи намалување за околу 8,98 пп во однос на претходната година, што пред се се должи на значителното зголемување на изложеноста на Банката кон јавниот сектор (оваа изложеност е зголемена за повеќе од 5 пати во однос на претходната година, или нејзиното учество во вкупната изложеност е зголемено за околу 26,97 пп). Како главна причина за зголемувањето на изложеноста кон јавниот сектор е вишокот на ликвидност во изминатиот период. Со исклучок на изложеноста кон јавен сектор, учеството на изложеноста кон клиенти физички лица бележи раст за околу 7,33 пп, како резултат на дисперзирање на ризикот на поголем број помали кредитни изложености.

Во изминатата година беше спроведена и стапи на сила нова Одлука за методологија за управување со кредитен ризик која имаше свое соодветно влијание кое делумно се рефлектираше и врз распределбата на кредитните изложености по категории на ризик, а со тоа и на нивото на резервации. Вкупната изложеност на кредитен ризик, вклучувајќи ја и изложеноста кон Банки и јавен сектор, по категории на ризик е распределена така што 90,92% од изложеноста е класифицирана во А категорија на ризик, изложеноста класифицирана во В, Г и Д категорија на ризик претставува 3,99% од вкупната кредитна изложеност, додека пак изложеностите кои имаат нефункционален статус учествуваат со 2,67% во вкупната кредитна изложеност. Процентот на покриеност на нефункционалните кредити со резервации за ризик за кредити изнесува 100,62%, додека пак покриеноста со резервации на изложеностите класифицирани во В, Г и Д категорија на ризик е 69,53%.

4.5.2. Управување со проблематични кредити, нефункционално портфолио и преземен имот

Во текот на 2019 година управувањето со проблематични кредити и нефункционално портфолио се реализираше преку детално планирање, организирање, контрола и следење на побарувањата кои произлегуваат од кредитните трансакции, унапредување на системските решенија во овој сегмент од работењето и делување во согласност со воспоставени процедури, упатства и насоки со цел подобро управување со процесот.

Клучни активности кои се преземаа во текот на 2019 година во насока на подобро управување со проблематичните кредити и нефункционалното портфолио се следните:

- **Следење на ранопредупредувачки сигнали и рано менаџирање на проблемот:**
 - Мониторинг за правилно користење на средствата;
 - Мониторинг на обезбедувањето;
 - Мониторинг на прометот преку сметки на клиентот во Банката;
 - Финансиски мониторинг;
 - Мониторинг на дополнителни услови;
 - Мониторинг за отплата на кредитот и останати екстерни фактори (блокади на сметка, итн.).
- **Анализа на проблематичното портфолио – модел на наплата:**
 - Клиентски пристап (наспроти активностите насочени кон конкретен продукт);
 - Разбирање на проблемот и предлагање на соодветни решенија.
- **Донесување на стратегии и Одлуки и имплементирање на истите:**
 - Промена на договорни услови;
 - Реструктурирање;
 - Склучување на Протокол;
 - Продажба на побарувања;
 - Предлагање на мерки за присилна наплата;
 - Отпис на побарувања.

- **Активно учество во подобрување на процесите во Банката:**
 - Предлагање на измена или донесување на нови процедури;
 - Воведување на нови технологии.

Во време на динамична макроекономска ситуација поголемиот дел од претпријатијата во 2019 година се соочуваа со неликвидност која следствено резултираше со неможност навремено да ги вршат отплатите на кредитите. При таква ситуација контролирањето на потенцијално нефункционалните кредити вклучува и агресивното следење на редовните кредити.

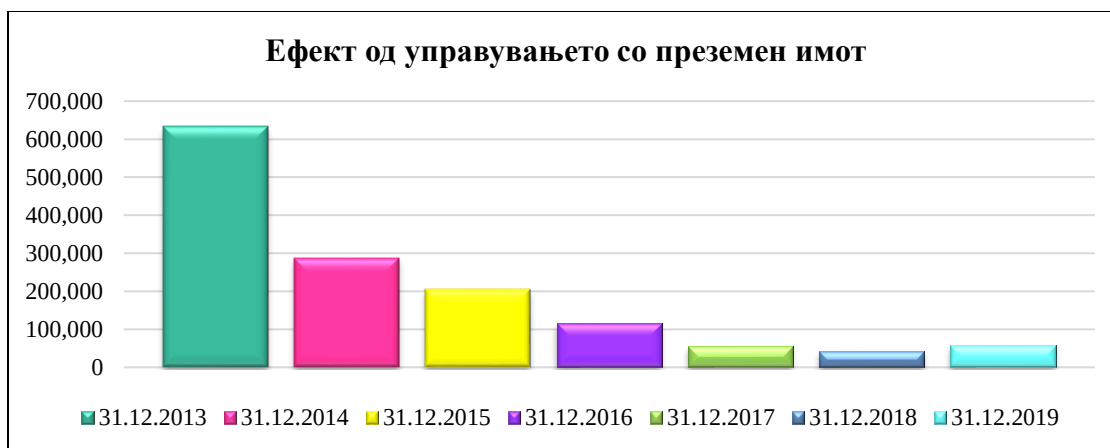
Во 2019 година соодносот на нефункционалните кредити на крајот на годината изнесува 4,79% од бруто кредитите. Во однос на 2018 година е зголемен за само 1,18% што уште еднаш е показател на успешните стратегии во менаџирањето на редовните и нефункционалните кредити.

Во делот на **управување со преземен имот**, Банката има воспоставено адекватна контрола и заштита на вредноста на преземените средства чија цел е остварување на капитална добивка или минимизирање на капиталната загуба при евентуална продажба на преземените средства. Адекватното работење и управување со преземените средства подразбира воспоставен систем за работа и управување со средствата, кој вклучува јасно уредување на улогата и надлежностите на органите на Банката и на организационите единици, адекватно воспоставен процес, воспоставени процедури за управување со преземените средства и систем на внатрешна контрола.

Со цел намалување на учеството на преземениот имот во вкупната актива на Банката што е во согласност со долгорочните стратегиски и деловни цели, во 2019 година беа преземени низа активности во делот на продажба на преземен имот, меѓу кои би ги издвоиле:

- Редовно изготвување на планови за продажба на секое преземено средство одделно;
- Активна продажба (изработка на каталози, огласување на интернет и дневен печат, непосредни средби со потенцијални купувачи);
- Соработка со агенции специјализирани за продажба на имот;
- Можност за кредитирање по најповолни услови при купување на преземен имот.

Ефектот од доброто управување со преземен имот од година во година се подобрува одразувајќи ги залагањата на менаџментот и Службата за мониторинг, наплата, нефункционални кредити и продажба на преземен имот. Така, преземениот имот во 2019 година во однос на 2018 година бележи зголемување од 36,04% како резултат на нови преземања на средства. Во периодот исто така е извршена значајна продажба на преземен имот во износ од 36,9 милиони денари при што беше остварен и предвидениот план за продажба на преземениот имот за 2019 година во целост.

Со цел продолжување на адекватното работење и управување со преземените средства како и нефункционалните побарувања, вработените во Службата за мониторинг, наплата, нефункционални кредити и продажба на преземен имот континуирано посетуваат обуки, вршат редовно следење на регулативата и измени и прилагодувања на интерните акти.

4.5.3. Управување со некредитни ризици

Со цел за успешно управување со некредитните ризици со кои се соочува Банката во своето тековно работење воспоставени се политики за следење на некредитните ризици кои постојано се усогласуваат со законските прописи. Како некредитни ризици со кои се управува се ликвидносниот, валутниот, каматниот, оперативниот, стратегискиот и репутациониот ризик.

Во текот на изминатата 2019 година, Банката соодветно управуваше со **ликвидносниот ризик** во согласност со законската регулатива, актите на НБРСМ и интерните акти (Политика и Процедура за управување со ликвидносниот ризик), преку одржување соодветно ниво на ликвидни средства, усогласена рочна структура на средствата и изворите, одржување на соодветни стапки на ликвидност, како и почитување на законските и интерните лимити за показателите за ликвидност, со периодични минимални отстапувања кои Банката успешно ги управуваше.

Како дел од процесот на управување со ликвидносниот ризик, Банката ги анализираше нивото на концентрација и учеството на 20-те најголеми депоненти во просечната депозитна база, како и нивната усогласеност со интерно поставените лимити. Анализата на структурата на Билансот на состојба со 31.12.2019 година покажува дека главно постои корелација помеѓу активните и пасивните позиции, односно ликвидната актива и краткорочните средства се помали во однос на краткорочните обврски како пасивна позиција. Во однос на долгорочните позиции, долгорочните извори на средства се поголеми во однос на долгорочните обврски. Исто така, Банката континуирано ја исполнуваше законската обврска за одржување задолжителна резерва, почитувајќи ја во целост законската регулатива. Процентот на просечно остварување на задолжителната резерва во текот на 2019 година се движеше во интервалот од 100,38% до 100,45%.

Со цел правилно управување со **валутниот ризик** и сведување на загубите на минимално прифатливо ниво, Банката преземаше активности за идентификација, мерење и следење на овој ризик преку: идентификација на изворите на валутниот ризик, одредување лимити, контролни механизми, извештајни форми и процедури за спроведување на Политиката за управување со валутниот ризик. Управувањето со валутниот ризик, во текот на 2019 година, се остваруваше во услови на стабилен курс на денарот. Во периодот од 1.1.2019 до 31.12.2019 година, Банката на дневна основа ги следеше и ја известуваше НБРСМ за промените во активните и пасивните позиции во денари со валутна клаузула и во девизи, притоа одржувајќи ја агрегатната девизна позиција во рамки на законски пропишаниот лимит од +/-30% од сопствените средства.

Банката има воспоставено организациска структура со јасно дефинирани надлежности и одговорности при преземањето и управувањето со ризиците која одговара на големината, видот и сложеноста на финансиските активности кои ги врши. Управувањето со **ризикот од промена на каматни стапки на портфолиото на банкарски активности** во текот на 2019 година се спроведуваше во согласност со регулативата и интерните акти (Политика и Процедура за управување со ризикот од промена на каматни стапки на портфолиото на банкарски активности). Во текот на 2019 година, Банката на редовна месечна основа го утврдуваше ефектот од промените на каматните стапки врз економската вредност на портфолиото на банкарските активности, за што изготвуваше и доставуваше извештаи до органите на управување и до НБРСМ. Просечната пондерирана каматна стапка на активата остварена на 31.12.2019 година изнесуваше 3,78%, додека просечната пондерирана каматна стапка на пасивата изнесуваше 1,22%.

Управувањето со **оперативниот ризик** е сложен процес кој бара активно учество на сите вработени во Банката со цел минимизирање на можноста за настанување штетни настани, ограничување на обемот на потенцијалните загуби и веројатноста за нивна реализација на ниво кое е прифатливо за Банката. Стопанска банка а.д. Битола континуирано ги следи, ги контролира и ги анализира процесите и настаните што се извршуваат во Банката, ја мери изложеноста на оперативен ризик и презема соодветни мерки за спречување евентуални идни штетни настани кои негативно би се одразиле врз финансискиот резултат и капиталот на Банката. Притоа, активностите на Банката поврзани со управувањето со оперативен ризик се насочени кон зајакнување на контролите врз процесите и системите, а се во согласност со Политиката и Процедурата за управување со оперативен ризик, кои пак се усогласени со важечката законска регулатива. Значајно е што евиденцијата и следењето на оперативниот ризик се одвиваат со употреба на системско решение, со што дополнително се придонесува за унапредување на процесот на управување со оперативен ризик. Утврдувањето на капиталот потребен за покривање на оперативниот ризик, Банката го врши врз основа на Пристапот на базичниот индикатор, согласно кој капиталот потребен за покривање на оперативниот ризик со состојба на 31.12.2019 година изнесува 68.255 илјади денари.

Контролата на **стратегискиот ризик** се спроведуваше на квартална и годишна основа во согласност со интерните и законските акти. Во текот на 2019 година беа преземени мерки и активности за унапредување на процесот на управување со стратегиското планирање, кои треба да обезбедат навремени реакции по однос на компатибилноста на утврдените

стратегиски цели со деловните стратегии и средствата за остварување на истите, навремена респонзивност кон промените на деловното опкружување, како и навремено преземање мерки за минимизирање и ограничување на ефектите при појава на потенцијален извор на стратегиски ризик кој може да влијае врз сопствените средства и добивката на Банката.

Репутацискиот ризик е дефиниран како ризик врз добивката или сопствените средства на Банката кој произлегува од неповолни оценки за Банката од страна на клиентите, доверителите, акционерите и супервизорите. Во текот на 2019 година, Стопанска банка а.д. Битола делуваше во насока на градење и одржување на угледот на Банката, преку воспоставување професионални односи со клиентите и со деловните партнери кои се засноваат на меѓусебна доверба, сигурност, етика и законско работење. На ваков начин Банката успешно управуваше со репутациониот ризик, притоа почитувајќи ги законите, актите на НБРСМ, како и интерните акти (Политика за управување со репутациониот ризик и Процедура за постапка по поплаки од клиенти на Стопанска банка а.д. Битола).

4.6. Поддршка, финансии и управување со ликвидност

Во текот на 2019 година, фокусот во делот на **сметководство, финансии и екстерно известување** беше ставен врз точно, навремено и ажурно сметководствено евидентирање како основа за добар информативен систем. Притоа, будно се следеа, се почитуваа и се спроведуваа измените во законската регулатива и меѓународните стандарди за финансиско известување. Една од клучните активности во овој домен од работењето беше анализа на тековните работи поддржани од апликацијата Главна книга и предлог мерки за подобрување на нејзината функционалност посебно во делот на евиденција на активни и пасивни временски разграничувања. Исто така Службата за сметководство, финансии и екстерно известување беше активно вклучена во спроведување на проектот за имплементација на новата Одлука на НБРСМ за кредитен ризик, како и вклученост во проектот за миграција од BI1 кон BI2 посебно од аспект на финансиските извештаи и белешките кон истите. Воедно беа ревидирани дел од интерните акти во надлежност на службата, а беа донесени и нови акти кои сеопфатно го регулираат начинот на пресметка и евиденција на даноци.

При **управување со ликвидноста и АЛМ** појдовна основа беше ефикасно и ефективно управување со средствата и изворите со цел одржување оптимално ниво на ликвидни средства, навремено и целосно исполнување на обврските на Банката кон комитентите, притоа почитувајќи ги регулаторните и интерните акти. Целокупниот процес на управување со ликвидноста, средствата и изворите будно се следеше и од одборите на Банката: АЛКО, ОУР, УО, Одбор за оперативна ликвидност. По исполнување на просечното ниво на задолжителна резерва, вишокот ликвидни средства Банката го пласираше во каматоносни позиции од типот на: благајнички и државни записи, депозити во НБРМ и удели во парични (кеш) фондови.

Позначајни активности и остварувања во делот на управување со ликвидност и АЛМ се следните:

- Со состојба на 31.12.2019 година, вложувањата во благајнички записи изнесуваа 753 милиони денари, додека приходот генериран по овој основ за 2019 година достигна 16,58 милиони денари;

- Вложувањата во државни записи со состојба на 31.12.2018 година изнесуваа 520,46 милиони денари со годишен раст од 30,50%. Приходот од вложувања во државни записи изнесуваше 3,22 милиони денари;
- Од вложувања во удели во парични (кеш) фондови беше генериран нето приход од 5,16 милиони денари;
- Комплетиран е проектот за имплементација на апликативно софтверско решение ASEBA Treasury solution;
- Активно учество во Одборот за оперативна ликвидност и зголемувањето на нивото на координација со експозитурите за обезбедување на потребната готовина за работа на експозитурите;
- Продолжуваат активностите за пласирање на кредити покриени со гарантната шема на УСАИД и на 23.12.2019 година е потпишан Анекс кон Договорот со кој се подобруваат условите за пласирање на кредитите;
- Комуникација и соработка со финансиски институции во делот на депозитно работење, со предлог-измени на каматните стапки во согласност со пазарните трендови;
- На 15.11.2019 година е потпишан Анекс со РБСМ за за измена на условите на Договорот за кредит за поддршка на микро, мали и средни трговски друштва со средства од Посебниот кредитен фонд - со кој се подобруваат условите за пласирање на кредит кон крајните корисници;
- Со последните новини на Законот за хартии од вредност објавени во Службен весник на Република Македонија бр.83/18 од 08.05.2018 година врз основа на претходно поднесено Барање, а согласно Одлука на Одборот на директори на ЦДХВ АД Скопје на 10.5.2019 година Банката е примена во ОТЦ членството во ЦДХВ АД Скопје во делот на тргување со инструменти на пазарот на пари.

Активностите во делот на **контролинг** во текот на 2019 година беа во функција на поддршка на менаџментот на Банката во процесот на деловно работење и одлучување преку:

- Месечна анализа на работењето на Банката и следење на реализацијата во однос на планот, со што навремено се согледуваа одредени отстапувања со можност за преземање корективни мерки;
- Унапредување на формата за планирање од аспект на поедноставување, поголема прегледност, засилени контроли и зголемен опфат на вкрстени показатели;
- Подготовка на краткорочни и среднорочни планови и координација на активностите во процесот на стратеско, деловно и финансиско планирање;
- Анализа на перформансите на Банката во однос на перформансите на банкарскиот сектор со цел детектирање одредени слабости во работењето и предлагање мерки за подобрување на перформансот на Банката;
- Следење на трендовите на активните и пасивните каматни стапки на пазарот во однос на истите кај Банката, како и понудата на нови производи на банките;
- Следење на измените во тарифите на провизии и надоместоци на банките и предлагање на нови типови на провизии и измени во постоечките;
- Изработка на биланси на состојба и биланси на успех по одделни експозитури, како и анализа на профитабилноста на експозитурите преку споредбени податоци и показатели;

- Навремено и транспарентно обелоденување на финансиските извештаи на Банката, како и останати ценовночувствителни информации во согласност со законската регулатива и актите на Македонска берза за хартии од вредност;
- Следење на трговските и нетрговските преноси со хартиите од вредност издадени од Банката.

4.7. Усогласеност со прописи, човечки ресурси, АМЛ и ОСИС лице

Во однос на **усогласеноста на работењето на Банката со прописите**, во текот на 2019 година, Службата за усогласеност со прописите редовно ја следеше новоусвоената (и најавената) регулатива, измените и дополнувањата на важечката регулатива и согласно истите навремено се известуваа сите организациски единици на Банката. Покрај тоа, се обезбеди и поддршка при спроведување на активностите и дејствата што требаше да бидат преземени заради потребното усогласување.

Дополнително, се следеше исполнувањето на обврските на Банката во однос на навременото известување кон надворешните институции, но и интерно, преку известување на Управниот одбор и Надзорниот одбор за остварување на функцијата контрола на усогласеноста на работењето на Банката на месечно и на полугодишно ниво.

Исто така, се реализираа активности за оцена на усогласеноста на новите производи, активности или системи на Банката со прописите, се организираше обука на вработените за начинот на примена на соодветните прописи во секојдневното работење, постапување по поплаки и влијанието на поплаките врз репутацијата на Банката, давање насоки за правилна примена на прописите во форма на правила, процедури или други слични акти, како и поддршка на вработените во врска со прашања поврзани со спроведувањето на прописите.

Во таа насока, како најзначајни активности кои беа реализирани во текот на 2019 година може да се издвојат спроведувањето на Одлуката за методологијата за управување со ризиците, Одлуката за методологијата за управување со кредитниот ризик, како и извршените контроли на интерните акти за постапката за кредитирање на физички лица, задолжителната резерва, усогласување согласно Одлуката за сигурност на информативниот систем и Законот за спречување перење пари и финансирање на тероризам и Одлуката на НБРСМ, примена на МСФИ 9 стандардите во финансиските извештаи на Банката, за сметководствениот и регулаторен третман на средствата преземени врз основа на ненаплатени побарувања, Каталогот на извештаи и Регистарот на интерните акти.

Со цел спречување инволвираност на Банката во евентуални криминални активности од страна на нејзините клиенти и **спречување на перење пари и финансирање на тероризам**, како и заради заштита на угледот и добрата репутација, Банката соработуваше со надворешни институции, вршеше мониторинг и анализа на субјекти и трансакции категоризирани како ризични и преземаше активности за редовно следење на домашната регулатива и почитување на Одлуките донесени во согласност со Законот за меѓународни рестриктивни мерки и следење на објавите на Европскиот совет за листите на ризични земји и лица кои подлежат на санкции (EU, OFAC, UN листи), како и почитување на препораките на FATF за земји кои не ги имплементирале или недоволно ги имплементирале мерките и

дејствата за спречување на перење пари и финансирање на тероризам. Исто така, во текот на 2019 година беа реализирани обуки на вработени во Банката за спречување на перење пари и финансирање на тероризам во согласност со законските прописи.

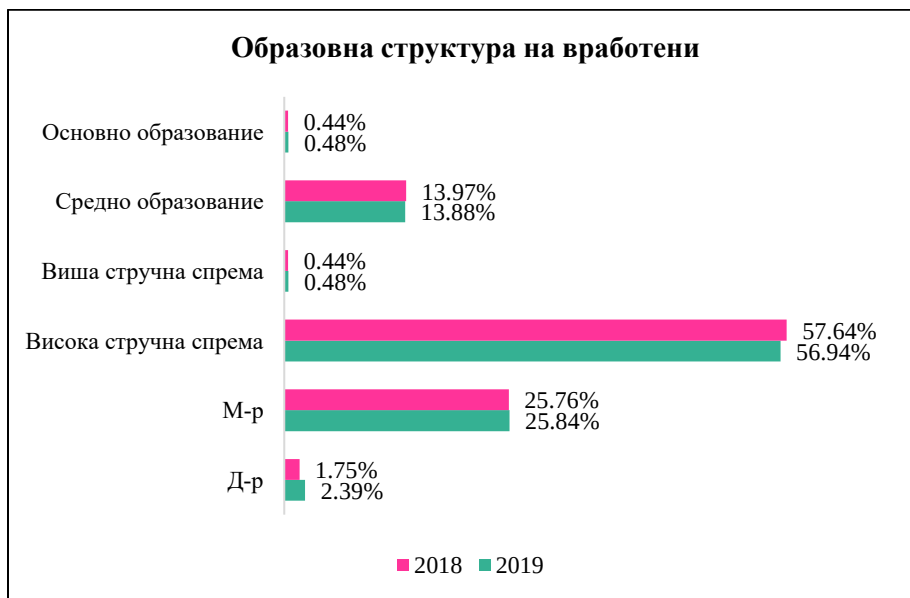
Во однос на остварување на функцијата на управување со **сигурноста на информативниот систем** и заштитата на лични податоци, во текот на 2019 година беше спроведена редовна процена на ИТ-ризиците за средствата на информативниот систем согласно новата Одлука за методологија за сигурност на информативниот систем во Банката, беше успешно спроведен планот за непрекиданост во работењето на Банката изготвено врз основа на сценаријата доставени од сопствениците на деловните процеси во Банката, како и задолжените учесници во тестирањето и беше спроведена надворешна независна контрола за примена на Законот за заштита на лични податоци од аспект на технички и организациски мерки. Исто така се следеше имплементацијата на предлог-мерките произлезени од акцискиот план за одржување на нивото на подготвеност изготвен врз основа на Стратегијата за воспоставување на соодветно ниво на подготвеност на Банката за заштита од потенцијални закани присутни во дигиталниот простор, се следеше отклонувањето на слабостите на информативниот систем на Банката утврдени со Извештајот од спроведеното пенетрациско тестирање од надворешен независен добавувач, се следеше спроведувањето на активностите утврдени со акциски план за намалување на идентификуваните ризици произлезени од сумарната анализа на ризиците на средствата на информативниот систем како и активностите утврдени со акциски план за новата Одлука за методологијата за сигурност на информативниот систем на банката со предлог активности. Во текот на годината активно се работеше на имплементацијата на за Системот детекција и откривање на потенцијална измама во Стопанска Банка а.д. Битола (Fraud monitoring).

Во текот на година беа извршени и редовни обуки на вработените во доменот на сигурност на информативниот систем и Законот за заштита на лични податоци и планот за непрекиданост во работењето, социјален инженеринг и пријавување на сигурносен инцидент а во рамки на акциски план за зголемување на свесноста на клиентите корисници на електронски услуги на Банката во поглед на можните закани од дигиталниот простор, а по повод Европскиот месец за сајбер безбедноста во октомври беа организирани настани во повеќе експозитури на Банката во насока на запознавање на вработените и клиентите за тоа како треба да се заштитат од потенцијални сајбер напади.

Од аспект на **управувањето со човечки ресурси**, во 2019 година во Банката реализирани беа вкупно 11 нови вработувања и дополнителни 14 вработувања преку агенција за привремени вработувања, додека вкупно по разни основи заминале 31 вработени. Вкупниот број на вработени на крајот на 2019 година изнесува 209 и во однос на претходната 2018 година истиот на нето основа намален е за 20 вработени.

Следејќи ги стратешките определби на Банката за стимулирање на постојана професионална едукација на вработените, во 2019 година зголемен е бројот и соодветно процентот на учество на вработени со завршен магистерски и докторски студиум во однос на претходната година.

Во 2019 година забележано е зголемување за 1 вработен со докторски студии, намалување на 5 вработени со магистерски студии во однос на 2018 година, и намалување на вработените со високо образование за 13 лица во однос на 2018 година. Подобрувањето на образовната структура се должи на сопствени иницијативи на вработените за натамошна универзитетска наобразба, но и од регрутација на нов кадар со повисоки квалификации.

Имајќи ги предвид стратешките определби на Банката за позиционирање на пазарот и подобрување на квалитетот на услугите во текот на 2019 година за вработените на Банката организирани беа 14 интерни обуки, додека на 54 екстерни обуки, семинари и работилници вработени од банката зедоа учество. Вкупно 220 вработени посетуваа интерна или екстерна обука.

Во 2019 година Службата за човечки ресурси учествуваше во повеќе интерни проекти на Банката за снимање на процесите за дигитализација на функционирањето како и снимање на процесите и работата во определени организациони единици со цел оптимизирање на работата.

4.8. Процесирање, платен промет и картично работење

Во текот на 2019 година се настојуваше процесирањето на Банката, платниот промет и картичното работење да бидат во функција на подобра услуга на клиентите. Континуираните напори за подобро опслужување на клиентите, следење на пазарните трендови и залагањата за рационализација на интерните процеси и подобрување на ефикасноста во работењето придонесоа за постигнување на следните резултати:

➤ **Девизен платен промет и девизен пазар**

- Отворени 113 нови девизни сметки за правни лица;
- Поголем број реализирани трансакции, 22.463 преку девизен платен промет во вкупен обем од 163 милиони денари во согласност со потребите на клиентите;

- Кај приходите од провизии од девизни приливи и одливи остварен годишен раст од 2,00%, по што истите достигнаа износ од 19,60 милиони денари во 2019 година. Во остварување на вкупната провизија најголемо учество имаат правните лица со своето работење и тоа со 77,28%, додека физичките лица учествуваат со 22,72%. Исто така поголема провизија е остварена по основ на девизни плаќања во процент од 80,36%, отколку по основ на девизни приливи 19,64%;
- Реализирани 9.936 трансакции на девизен пазар, од кои 3.944 на правни и 5.992 на физички лица. Од вкупниот број трансакции со поголем процент од 72,93% учествуваат трансакциите за купување главно во делот на физички лица. Кај трансакциите за продажби на девизен пазар процентот на учество во вкупниот број трансакции на девизен пазар изнесува 27,07% и се должи пред сè на поголемиот број трансакции за продажба на девизен пазар од страна на правни лица. Во текот на годината беше постигнат солиден процент на покриеност на продажбите со купувања од 90,90%;
- Вкупните курсни разлики во изминатата година изнесуваа 21,67 милиони денари и истите се резултат на настојувањата за остварување поголеми реализирани позитивни курсни разлики, а помалку нереализирани негативни курсни разлики, при отворена девизна позиција блиска до нула;
- Со цел остварување каматни приходи, Банката го пласираше вишокот слободни девизни средства преку пазарот на пари во првокласни странски банки како орочени депозити, што придонесе за генерирање приход од 5,67 милиони денари;
- Платниот промет со странство се извршуваше преку 9 сметки на банката отворени во пет странски банки.

➤ **Денарски платен промет**

- Отворени вкупно 731 нови сметки на правни лица и 4.587 нови сметки на физички лица со што вкупниот број активни сметки во денарски платен промет на крајот од 2019 година достигна 6.024 сметки на правни лица и 132.965 сметки на физички лица;
- Во текот на годината беа извршени вкупно 1.332.964 налози за платен промет, од кои со најголемо учество од 77,07 % се безготовинските налози за плаќање, а учеството на готовинските налози изнесува 22,93%. Вкупниот износ на извршените налози за платен промет изнесува 448,234,946,698.00 денари, при што најголемо учество од 98,92% во вкупниот износ имаат безготовинските налози, додека готовинските учествуваат со 1,08%;
- Во текот на 2019 година остварен е вкупен приход по основ на провизии од денарски платен промет за физички и правни лица во вкупен обем од 43,62 милиони денари.
- Преку сервисот за електронско банкарство во текот на 2019 година беа обработени вкупно 233.421 налози во вкупна вредност од 14,525,990,161.00 денари од страна на 3.775 корисници физички лица и 2.833 сметки на правни лица;
- Од вкупниот број на корисници на електронско банкарство 1.127 се корисници на мобилно банкарство;
- Во работењето со денарски платен промет редовно се следи конкуренцијата деловни банки како и потребите на клиентите со што се преземаат активности за промена во тарифите на банката и понуда на клиентите современи и сигурни канали за плаќања.

➤ Картично работење

- На крајот од 2019 година вкупниот број активни платежни картички достигна 33.880 картички, со што се продолжува трендот на посветеноста на Банката кон развој на нови производи како одговор на внимателно следење на пазарните трендови и побарувачката;
- Во делот Issuing (издавање платежни картички) остварен е раст од 5,50% во вкупниот број активни картички во двата брэнда. Главен двигател на растот се картичките од MasterCard брэндоот. Како дополнителна вредност на новата MasterCard Standard кредитна картичка на Банката, покрај промотивната каматна стапка за првата година, е и двоен cash back програмата која ја воведо Банката за сите нови и постоечки корисници на MasterCard Standard картичките;

Табела: Вкупен број на платежни картички

	Опис	Вкупен број картички 31.12.2018	Вкупен број картички 31.12.2019	Годишен раст
- Учеството на MasterCard картичките во вкупниот број на платежни картички достигна 25,7%;	Visa Classic Debit	23.728	21.808	-8,09%
- Вкупниот број трансакции со платежните картички во 2019 година изнесуваше 1,35 милиони трансакции, што е пораст од 8,95% во однос на трансакциите од 2018 година. Притоа, најголем пораст од 135,32% се забележува кај MasterCard – дебитните картички. Вкупниот обем на направени трансакции со платежните картички бележи пораст од 10,84 % во однос на обемот на трансакции направен во 2018 година;	Visa Business Debit	659	762	15,63%
	Visa Classic Revolving	2.319	2.264	-2,37%
	Visa Gold Revolving	203	227	11,82%
	Visa Business Revolving	126	113	-10,32%
	MasterCard Debit	4.082	7.400	81,28%
	MasterCard Standard	998	1.306	30,86%
	Вкупно	32.115	33.880	5,50%

Табела: Трансакции со платежни картички

Бренд	01.01. - 31.12.2018		01.01. - 31.12.2019		Годишен раст (во %)	
	Број на трансакции	Волумен (во денари)	Број на трансакции	Волумен (во денари)	Број на трансакции	Волумен
Visa Business Debit	38.363	71.434.588	39.986	95.648.464	4,23%	33,90%
Visa Business Revolving	13.961	33.149.027	14.164	32.267.329	1,45%	-2,66%
Visa Classic	51.545	60.546.514	52.527	59.261.971	1,91%	-2,12%
MasterCard Debit	113.300	84.362.245	266.612	567.431.062	135,32%	572,61%
Visa Classic Debit	992.321	2.712.585.859	939.798	2.529.177.432	-5,29%	-6,76%
Visa Gold	13.165	49.802.280	13.283	51.601.598	0,90%	3,61%
MasterCard Standard	18.010	30.716.844	25.356	37.089.300	40,79%	20,75%
Вкупно	1.240.665	3.042.597.357	1.351.726	3.372.477.156	8,95%	10,84%

- Од страната на прифаќање картички (acquiring), Банката има лиценца за прифаќање на двата брэнда на платежни картички на своите АТМ-и. Бројот на АТМ-и во 2019 изнесува вкупно 43 АТМ на различни локации во Р.С. Македонија. На ваков начин, Банката и во 2019 година го одржа своето присуството на пазарот во државата доближувајќи ги своите услуги до поширок круг на клиенти. Вкупниот промет на АТМ-и во 2019 изнесуваше 2.762.819.000,00 денари, додека вкупниот број реализирани трансакции изнесуваше 511.020 трансакции, што претставува годишен раст од 1% на вкупниот волумен на трансакциите на АТМ уреди во однос на 2018 година;
- Во 2019 година, Банката имплементира низа мандаторни измени кон мрежите односно започна со издавање на бесконтактни картички од брэндоот VISA, изработен е нов дизајн за кредитните картички од брэндоот VISA, дебитната VISA Electron картичка е преименувана во VISA Classic Debit, извршена е набавка на картички од брэндоот MasterCard со понов чип, извршена е CPV валидација на MasterCard картичките и отстранување на магнетна лента, воведена е услугата 3D Secure 2.0 за двата брэнда на картички VISA и MasterCard).

➤ **Останати активности во доменот на процесирање**

- Во 2019, Банката склучи бизнис договор со картичната организација MasterCard, со кој договор во наредниот период од 5 години, Банката може да добие повеќе типови на поддршка, во согласност со остварување на однапред зададени таргети. Со овој договор Банката во 2019 доби 10.000 EUR средства како Sign On бонус.
- Согласно погоре споменатиот бизнис договор и Customer Delivery Support поддршката која е дел од истиот, Банката донесе одлука за воведување на нов картичен продукт – MasterCard Business Revolving картичка. Продуктот ќе се активира во 2020 година.
- Банката воведо за постоечките и нови корисници на MasterCard Standard кредитните картичките нов тип на стимулација – двоен cash back, а првиот поврат на средства на клиентите кои ги исполнаа условите на програмата во 2019, е извршен во стартот на 2020. Програмата ќе ја продолжи својата важност и во текот на цела 2020 година.
- Како и претходната година, и оваа 2019 година, беше потпишан маркетинг договор со MasterCard, со што Банката доби поддршка за маркетинг активности во висина од 15.000 EUR.
- Со цел подобрување на безбедноста на своите клиенти при вршење на трансакции со платежните картички издадени од страна на Банката, покрај воведување на 3D Secure 2.0 услугата, на крај на 2019 е воведена услугата за offline PIN и Имплицитен PIN Unblock.

4.9. Управување со имот и безбедност

Во текот на 2019 година управувањето со имот и безбедност беше во функција на заштита на имотот на Банката, создавање услови за непречено и безбедно реализирање на активностите во деловните простории на Банката, поддршка за остварување на стратемиските и деловните цели на Банката, особено во делот на ракување со преземен имот и развој и осовременување на експозитурите на Банката и деловниот центар во Скопје.

Клучни активности реализирани во текот на измината година во доменот на управување со имот и безбедност се следните:

- Продажба на имот наменет за продажба;
- Продажба на дел од сопствениот имот;
- Во Централата Битола во текот на 2019 година се преземени низа градежно занаетчиски работи во насока на реконструкција и осовременување на дел од просториите за работа, кабинетите на членовите на Управниот одбор, замена на дел од инвентарот и опремата за работа на вработените како и реконструкција на дел од заедничките простории. Извршено е модернизирање со потполно ново архитектонско решение на просторот во влезната партиција на Централата во Битола кое се состои од два засебни дела: портирница и архива за прием на документи.
- Редовен месечен мониторинг на состојбата на имотот, опремата и инсталациите во деловните простории на Банката, контрола на хигиената во деловните простории и банкоматите согласно утврдени критериуми, со преземање на мерки за санирање на евентуални поправки и санации на имотот и опремата кои се во доменот на стручната квалификуваност на вработените лица, односно ангажирање надворешни стручни извршители;
- Склучување годишни договори помеѓу Банката и надворешни извршители за редовно одржување на имотот и сервисирање на опремата;
- Осигурување на градежниот дел на имотот, како и на опремата од соодветните осигурителни ризици;
- Редовни контроли на деловните простории на Банката и нејзините експозитури во согласност со процедурите за безбедност, а со цел зголемување на нивото на безбедност и заштита на имотот и лицата во Банката;
- Организација и непречено функционирање на активностите за подигнување, враќање и транспорт на ефективни пари со настојување за максимална рационализација на ваквите активности;

Во текот на 2019 година се работеше на развој и имплементација на софтверско решение за евиденција во главна книга на доспеаните закупнини за користење сеф, автоматско креирање фактури за наплата и автоматско креирање опомена во рок од 30 дена пред истекувањето на договорите за закуп на сефови, со што корисниците на сефови ќе бидат известени во тој период да си ги подмират закупнините по однос на користењето сеф. Ова решение би овозможило да се сведе на минимум доцнењето на плаќање на закупнините од страна на корисниците на сефови.

4.10. Маркетинг

Секторот за маркетинг и комуникации во текот на 2019 година продолжи со успешна реализација на активности кои докажано придонесуваа за позитивни резултати во текот на работењето. Во согласност со развојниот план на Банката и Деловната политика, во рамките на финансискиот план на Банката во 2019 година Секторот направи селекција на најефикасните алатки за рекламирање и нивно користење.

Со помош на претходна аналитика од релевантни извори Секторот направи избор на медиуми, релевантни по содржина и посетеност каде што во текот на годината ги пласираше

сите свои рекламни кампањи, објави, новитети поврзани со работењето на Банката. Банерите кои беа соодветно изработувани за секоја тековна кампања беа континуирано поставувани со што присуството на Банката беше забележително на голем број медиуми и истото беше проследувано со PR текстови кои на различни, позитивни теми за Банката беа праќани и објавувани на медиумите.

Социјалните медиуми и оваа година продолжија да бидат силната страна на Банката преку која се одвиваше континуирана комуникација со сите клиенти кои се обраќаа за различни прашања. Со претходно утврдени комуникациски планови, внимателни креирани согласно временските актуелности социјалните медиуми беа основата преку која сите производи, кампањи и вести поврзани со Банката ги приближувавме до клиентите. Интернет страната на Банката која што беше базична платформа на речиси сите објави на социјалните медиуми оваа година бележеше исклучителна посетеност. Нејзиниот капацитет, во рамките на можностите кои ги нуди беше во целост искористен. Следејќи ги најновите трендови на маркетингот и интересите на клиентите, во фокусот на активностите беше активното користење на алатките на дигиталниот маркетинг кои несомнено прикажаа позитивни резултати. Дигиталниот маркетинг ни отвори можности на многу едноставен, брз и најважното од се директно таргетиран начин да се обратиме до нашите клиенти. Маркетинг агенција во текот на целата година континуирано работеше на следење на објавите на социјалните медиуми и ги преземаше сите активности за истите да стигнат до што поголем опсег на публика која беше соодветно избрана. Преку тоа, алатките на дигиталниот маркетинг кои покрај другото се засноваа и на SEO – (Search Engine Optimisation) помогнаа и во подобрување на целосниот „сообраќај“, и видливост на интернет страната на Стопанска банка а.д. Битола.

Веќе докажаната алатка преку која Банката активно комуницира со клиентите и ја потврдува и одржува сликата за брендот – надворешното огласување преку билборди и во текот на 2019 година беше една од најкористените и најзабележливи алатки при рекламирањето. Преку внимателно избрани позиции кампањите беа пласирани и ротирани на позициите со цел поголема ефективност и опсег на публика кои би ги виделе. Ефикасноста на оваа алатка се потврди и со реакции од клиентите кои кога се обраќаа до Банката се повикуваа на рекламите кои ги имале забележано на билбордите низ некој од градовите.

Фокусирајќи се на зголемување на задоволството на клиентите од една страна и зголемување на обемот на работа од друга страна, Секторот за маркетинг во соработка со Службата за картично работење и Секторот за работа со физички лица и микро клиенти ја организираше промотивната кампања ДВОЕН CashBack која беше една од централните кампањи во текот на 2019 година. Целта беше пред се да се награди лојалноста на сите корисници на Mastercard Standard платежните картички како и да се зголеми бројот на клиенти кои ќе бидат корисници на овие картички. Оваа кампања се покажа како исклучително успешна бидејќи само во првите неколку месеци од нејзиното промовирање за кое беше изработена посебна, препознатлива креатива, бројот на заинтересирани клиенти и оние кои извадија ваков тип на платежна картичка значително се зголеми.

Во насока на поддршка на спортската култура и здравите навики, Стопанска банка а.д. Битола оваа година даде голема поддршка на повеќе спортски настани и организации. Најзначајната поддршка ја изрази на Женска трка и Скопскиот Маратон каде што беше еден од главните покровители. Со низа активности, Стопанска банка а.д. Битола и во 2019 година, традиционално ги поддржуваше и наградуваше учесниците на овие трки.

Стопанска банка а.д. Битола минатата година имаше учество и во повеќе различни настани за кои сметаше дека се релевантни по својата природа. Во таа насока, Банката беше дел од настанот „Денови на финансиска писменост“ кој беше во организација на Министерството за финансии како и на настанот по повод Денот на штедењето организиран од страна на НБРСМ, Министерството за финансии и Фондот за осигурување на депозити. На овие настани Банката ги претставуваше своите производи и ги запознаваше присутните со можностите кои ги нуди. Друг тип на настан се презентациите на производот - Кредит за породување со 0% камата на предавања за трудиници во Клиничката болница Ацибадем Систина на кои Банката зема учество и во текот на минатата година.

4.11. Внатрешна ревизија

Секторот за внатрешна ревизија на Стопанска банка а.д. Битола функционира како независен организациски дел во Банката, организиран од страна на Надзорниот одбор на Банката.

Активностите на внатрешната ревизија се базираат на сеопфатен и детален план за спроведување ревизии, кој се изготвува врз база на оценка на ризикот. Секторот за внатрешна ревизија во текот на 2019 година ги спроведе сите планирани ревизии на процеси и организациски единици во Банката во согласност со Годишниот план за 2019 година, а извештаите од спроведените ревизии беа презентирани на редовни седници на Надзорниот одбор и Одборот за ревизија на Банката.

Внатрешната ревизија ги спроведе планираните ревизии на деловните процеси во организациските единици на Банката во рамките на расположивото време и нема отстапувања од времето планирано за ревизии со Годишниот план за работа на Секторот.

Со ревизијата на одделни подрачја од работењето на Банката, Секторот за внатрешна ревизија имаше за цел да ја оцени ефективността на внатрешните контроли и адекватноста на системите за управување со ризиците. Од контролата на адекватноста и ефикасноста на системите за внатрешна контрола, Секторот за внатрешна ревизија констатира дека системите за интерна контрола на ревидираните подрачја во Банката главно функционираат на задоволително ниво во согласност со законската регулатива и во најголем дел се насочени кон минимизирање значајни материјални ризици во работењето на службите на Банката. Со цел понатамошно унапредување на внатрешните контроли и системи за управување со ризиците, Секторот за внатрешна ревизија, во рамки на поединечните извештаи за спроведените ревизии, издаде одредени препораки за отстранување на констатираните наоди. Одредени препораки се однесуваат на изготвување нови и ревидирање на постојните интерни акти во одделни служби и деловни процеси на Банката и нивно усогласување со законските прописи. Препораки беа дадени и за поефикасна

анализа и оцена на одделни ризици од работењето на Банката, подобрување на системот на внатрешни контроли, обуки на вработените, унапредување одделни процеси и на информативниот систем во Банката.

Секторот за внатрешна ревизија вршеше редовна проверка на реализација на препораките по извршените поединечни ревизии на одделни служби и деловни процеси во Банката, за што изготвуваше квартални извештаи преку кои навремено се информираа органите на Банката за статусот на имплементација на препораките.

Од контролата на спроведувањето на препораките, внатрешната ревизија оцени дека најголемиот дел од предложените мерки се реализирани во дадените рокови, што ја покажува респонзивноста на Управниот одбор во однос на унапредување на контролните механизми и зголемување на ефикасноста на процесите, во насока на подобрување на целокупното работење на Банката.

5. Извештај за корпоративно управување

Во согласност со Статутот на Стопанска банка а.д. Битола, СО бр. 02-9782/1/II-9 од 29.5.2019 година, органи на Банката се: Собрание на акционери, Надзорен одбор, Одбор за управување со ризици, Одбор за ревизија, Управен одбор и Одбор за надгледување на информативната технологија.

Покрај одборите на Банката, чиј број, состав, надлежности, права, одговорности и начин на работење се пропишани со Статут, во Банката се формирани и функционираат и останати одбори: АЛКО одбор како одбор за управување со активата и пасивата на Банката, Одбор за управување со оперативна ликвидност и кредитни одбори.

5.1. Собрание на акционери

Собранието на акционери, како највисок орган на управување во Банката, со состојба на 31.12.2019 година го сочинуваат 1 077 акционери. Во текот на 2019 година, делувајќи во согласност со законските прописи и Статутот на Банката, Собранието одржа три седници на кои разгледа и усвои повеќе материјали и одлуки во негова надлежност. Собранието беше свикувано со објавување на јавен повик до акционерите во дневен весник, на интернет страницата на Банката и на интернет страницата на Македонска берза за хартии од вредност, притоа во целост почитувајќи ги законските одредби, подзаконските акти и Статутот на Банката кои го регулираат целокупното функционирање на Собранието на акционери.

На седницата одржана на 13.3.2019 година беше разгледана и усвоена Одлука за именување членови на Надзорниот одбор на Банката.

На седницата одржана на 29.5.2019 година беа разгледани и усвоени: Записник од 41, 42 и 43. седница на Собранието на акционери на Банката, Годишниот извештај за работењето на Банката за 2018 година, Извештајот за работењето на Надзорниот одбор, Годишната сметка и Извештајот за извршената ревизија на финансиските извештаи за 2018 година, Одлуката

за употреба и распоредување на остварената добивка во 2018 година и Одлука за измена и дополнување на Статутот на Банката.

На седницата одржана на 12.12.2019 година беше разгледана и усвоена Одлука за именување член на Надзорниот одбор на Банката.

Со состојба на 31.12.2019 година, акционерскиот капитал на Банката е составен од 390.977 обични акции. Акционер со квалификувано учество во Банката е „Пелистерка АД Скопје“, кој заедно со поврзаното лице „Тимох ДОО Скопје“ поседува 21,85% од вкупниот број акции со право на глас, т.е. обични акции. Заклучно со 30.5.2019 година претставник на акционерот со квалификувано учество во Надзорниот одбор на Банката беше г. Дејан Панделески. По истек на неговиот мандат, претставник на акционерот со квалификувано учество во Надзорниот одбор беше г. Стевчо Јолаковски.

5.2.Надзорен одбор

Надзорниот одбор на Стопанска банка а.д. Битола (во понатамошниот текст: НО), во согласност со Статутот и Законот за банките, го сочинуваат седум члена од кои два се независни членови. Членовите на НО се именувани со Одлука од Собрание на акционери, а функцијата ја извршуваат по добиени решенија за согласност од гувернерот на Народна банка со дефинирано времетрае на мандатот на секој поединечен член. Покрај именување на членови на НО, Собранието на Банката е надлежно и за нивно разрешување.

Во периодот 1.1.-30.5.2019 година НО на Банката делуваше во следниот состав: г. Ненад Јосифовиќ – претседател и член, г. Панче Нефтенев – заменик-претседател и независен член, г. Дејан Панделески – член, г. Кирил Митровски – член, г-ѓа Александра Радевска – член, г. Коста Костадиновски – независен член и г. Стевчо Јолаковски – член.

По добивање на претходна согласност од НБРСМ во јули и август 2019 година се до крајот на 2019 година, НО работеше во следниот состав: г. Миле Зечевиќ - претседател и независен член, г-ѓа Александра Радевска – заменик-претседател и член, г. Стевчо Јолаковски – член, г. Игор Камбовски – независен член и г. Иванчо Велјановски - член.

Табела: Состав на НО и членства во други органи на надзор и/или управување на членовите на НО

Состав на НО заклучно со 30.5.2019 година		Состав на НО до крај на 2019 година	
Членови на НО	Членство во други органи на надзор и/или управување на членовите на НО	Членови на НО	Членство во други органи на надзор и/или управување на членовите на НО
г. Ненад Јосифовиќ - претседател и член	-Член на Одбор за ревизија на Стопанска Банка а.д. Битола	г. Миле Зечевиќ - претседател и независен член	-Член на Одбор за ревизија на Стопанска Банка а.д. Битола

г. Панче Нефтенев - заменик претседател и независен член	-Член на Одбор за ревизија на Стопанска Банка а.д. Битола -Член на Надзорен одбор на Аутомакедонија АД Скопје	г-ѓа Александра Радевска - заменик претседател и член	- Претседател и член на Одбор за ревизија на Стопанска Банка а.д. Битола
г. Дејан Панделески - член	-Извршен Член на одбор на директори на Пелистерка АД Скопје -Неизвршен член на Одбор на директори на ГТД Бетон Штип а.д. Штип	г. Стевчо Јолакоски - член	-Заменик претседател и член на Одбор за ревизија на Стопанска Банка а.д. Битола
г. Стевчо Јолакоски - член	-Член на Одбор за ревизија на Стопанска Банка а.д. Битола	г. Иванчо Велјановски - член	-Генерален Извршен директор на Фабрика за квасец и алкохол АД Битола
г. Кирил Митровски - член	-Извршен член на Одбор на директори на брокерска куќа Инвестброкер АД Скопје -Член на Надзорен одбор на Завод за испитување на материјали и развој на нови технологии Скопје АД Скопје	г. Игор Камбовски - независен член	-Неизвршен независен член на Одбор на директори на БИМИЛК - Млекара АД Битола -Претседател на заедница на сопственици на посебни делови на станбено-деловна зграда на бул. Партизански одреди број 25 влез 1, Општина Центар, Скопје
г-ѓа Александра Радевска - член	/		
г. Коста Костадиновски - независен член	-Главен извршен директор на Илирика Фунд Менаџмент АД Скопје		

Во периодот 1.1-31.12.2019 година, НО одржа 25 седници. Во извештајниот период НО на Банката ги остваруваше своите со Закон и Статут утврдени надлежности, сè со цел да

обезбеди добро работење, управување и стабилност на Банката, како и навремено и точно финансиско известување на НБРСМ.

На седниците кои ги одржа НО на Банката во текот на 2019 година беа разгледувани материјали изготвени од стручните служби и органите на Банката преку кои НО го следеше движењето на сите финансиски показатели, Билансот на состојба, Билансот на успех, профитабилноста и ликвидноста на Банката, депозитите на правните и физичките лица, остварените приходи и расходи на Банката со нивната структура, сопствените средства, стапката на адекватност на капиталот, причините за подобрувањата и влошувањата на портфолиото на Банката и сите останати значајни прашања од работењето на Банката.

За време на извештајниот период, НО на Банката разгледа и донесе низа интерни акти кои се во негова надлежност. Воедно, НО на Банката изврши редовно ревидирање на дел од актите кои се во негова надлежност. Во 2019 година, НО на Банката изврши и редовно ревидирање на Политиката за наградување на Стопанска Банка а.д. Битола, Политиката за користење на годишен одмор на вработените во Стопанска Банка а.д. Битола, Политиката за начинот на избор, следење на работењето и на разрешувањето на членовите на Надзорниот одбор, Одборот за управување со ризици, Одборот за ревизија и Управниот одбор на Стопанска банка а.д. Битола, Политиката за управување со кредитен ризик, Политиката за процесот на утврдување на интерната ликвидност на Стопанска банка а.д. Битола, Политиката за управување со оперативен ризик, Политиката за управување со пазарен ризик, Политиката за управување со стратегиски ризик, Политиката за управување со ризик на земја, Политиката за управување со репутациски ризик, Политиката за користење на услуги од надворешни лица, Политиката за вработување (селекција и регрутација) во Стопанска банка а.д. Битола, Политиката за професионален развој на човечкиот капитал на Стопанска Банка а.д. Битола, Политиката за управување со правен ризик, Методологијата за мерење и оценка на поединечните ризици при утврдување на интерниот капитал, Методологијата за мерење и оценка на ризиците при утврдување на интерната ликвидност на Стопанска банка а.д. Битола, Стратегијата за развој на Информациониот Систем на Стопанска банка а.д. Битола и др.

Воедно, НО на Банката го усвои и Документот за прифатливо ниво на ризик, како иницијален акт согласно Одлуката за методологијата за управување со ризиците која стапи на сила од 31.12.2019 година. Исто така НО во 2019 година усвои одлуки со кои ја потврди соодветноста на Политиката за процесот на утврдување на интерниот капитал на Стопанска банка а.д. Битола, Стратегијата за управување со ризиците, Политиката за одржување на сопствените средства на Стопанска банка а.д. Битола, Политиката за избегнување судир на интересите на Стопанска банка а.д. Битола, Политика за сигурност на информативниот систем на Стопанска банка а.д. Битола и Политиката за вршење на внатрешна ревизија на Стопанска банка а.д. Битола.

Надзорниот одбор го ревидираше Кодексот за корпоративно управување на Банката, Етичкиот кодекс и Деловникот за работа на ОНИТ. Исто така, Надзорниот одбор на Банката ја усвои Деловната политика, Развојниот и Финансискиот план за периодот 2019-2023 година, а ги одобри Годишната сметка за 2018 година, ревидираните финансиски извештаи и Годишниот извештај за работењето на Банката во 2018 година. Воедно, НО во 2019 донесе

Одлука за измена и дополнување на Статутот на Банката, како и Одлука за свикување на собранијата одржани во 2019 година. Исто така НО на Банката изврши оцена и реизбор на членовите на УО на Банката заради истекот на нивните мандати утврдени со решенијата за претходна согласност на гувернерот на Народна банка.

Изминатиот период НО ги разгледуваше записниците од извршената теренска контрола на НБРСМ и ги разгледуваше и верификуваше приговорите на записниците од извршената теренска контрола на НБРСМ. Исто така НО, разгледуваше и други извештаи од НБРСМ и други надлежни институции, ги разгледуваше извештаите на Одборот за управување со ризици, Одборот за ревизија, АЛКО Одборот, Одборот за надгледување на информативната технологија, Секторот за внатрешна ревизија, извештаите за работењето на Банката, усогласеноста на работењето на Банката во согласност со Законот и другите подзаконски акти, елаборатите за отпис на побарувања, како и други информации и извештаи од својата надлежност. НО на Банката водеше особена грижа за почитување на интерните и на законски поставените лимити, како и на лимитите утврдени со Меморандумот склучен со НБРСМ.

5.3. Одбор за ревизија

Во согласност со одредбите од Законот за банките, Статутот на Стопанска банка а.д. Битола и други прописи, Одборот за ревизија (во понатамошниот текст: ОР) како орган на Банката е именуван од НО на Банката за период од 2 (две) години. Овој одбор се состои од 5 (пет) членови од кои тројца се избрани од редот на членовите на НО, а другите двајца се независни. Најмалку 1 (еден) од членовите на ОР треба да биде овластен ревизор. Членовите на ОР од своите редови избираат претседател и заменик претседател кои се одговорни за организација на работата на ОР. Покрај именување на членови на ОР, НО е надлежен и за нивно разрешување.

ОР заклучно со 30.5.2019 година делуваше во следниот состав: г. Жарко Михајловски – претседател и независен член, г. Панче Нефтенев - член, г. Ненад Јосифовиќ - член, г. Стевчо Јолакоски - член и г-ѓа Весна Прентоска – независен член.

По добивање на претходна согласност, до крајот на 2019 година ОР делуваше во следниот состав: м-р Александра Радевска - член и претседател, м-р Миле Зечевиќ – член, д-р Стевчо Јолакоски – член, Жарко Михајловски – независен член и Весна Савевски – независен член.

Табела: Состав на ОР и членства во други органи на надзор и/или управување на членовите на ОР

Состав на ОР заклучно со 30.5.2019 година		Состав на ОР до крај на 2019 година	
Членови на ОР	Членство во други органи на надзор и/или управување на членовите на ОР	Членови на ОР	Членство во други органи на надзор и/или управување на членовите на ОР
г. Жарко Михајловски - претседател и независен член	/	г-ѓа Александра Радевска - претседател и член	-Член на Надзорен одбор на Стопанска Банка а.д. Битола
г. Стевчо Јолакоски - член	-Член на Надзорен одбор на Стопанска Банка а.д. Битола	г. Миле Зечевиќ	-Претседател и член на Надзорен одбор на Стопанска банка а.д. Битола
г. Ненад Јосифовиќ - член	-Претседател и член на Надзорен одбор на Стопанска банка а.д. Битола	г. Стевчо Јолакоски - член	-Член на Надзорен одбор на Стопанска Банка а.д. Битола
г. Панче Нефтенев - член	-Заменик претседател и независен член на Надзорен одбор на Стопанска Банка а.д. Битола -Член на Надзорен одбор на Аутомакедонија АД Скопје	г. Жарко Михајловски - независен член	/
г-ѓа Весна Прентоска - независен член	/	г-ѓа Весна Савевски - независен член	/

При изборот на независни членови на ОР во целост беа испочитувани критериумите за независност утврдени со Законот за банките. Независните членови и со нив поврзаните физички лица не се вработени, ниту се лица со посебни права и одговорности во Банката, не се акционери со квалификувано учество во Банката, ниту застапуваат акционер со квалификувано учество во Банката, не работат, односно во последните три години не работеле во друштво за ревизија кое во тој период вршело ревизија на работењето на Банката, и во последните три години немале материјален интерес или деловен однос со Банката кој просечно годишно надминува 3 000 000,00 денари.

Во извештајниот период 1.1.2019 до 31.12.2019 год. Одборот за ревизија ги извршуваше своите активности утврдени со законската регулатива, подзаконските прописи и интерните

акти на Банката. ОР во текот на 2019 година одржа 7 (седум) седници на кои ги разгледа финансиските извештаи на Банката и се грижеше за точноста и транспарентноста на објавените финансиски информации за работењето на Банката во согласност со прописите и меѓународните сметководствени стандарди, ги следеше и изврши оцена на системите за внатрешна контрола, ја следеше работата и ја оценуваше ефикасноста на Секторот за внатрешна ревизија, го следеше процесот на ревизија на Банката и постојано ја следеше усогласеноста на работењето на Банката со прописите што се однесуваат на сметководствените стандарди и финансиските извештаи. Воедно, во текот на 2019 година оствари континуирана соработка со Управниот одбор и Секторот за внатрешна ревизија. Одборот за ревизија редовно ги разгледуваше и извештаите од работењето на Одборот за управување со ризиците. Согласно законските одредби и актите на Банката, Одборот за ревизија редовно го известуваше Надзорниот одбор на Банката за својата работа, преку тромесечни извештаи. На седниците на Одборот редовно присуствуваа мнозинството на членовите на Одборот за ревизија, членовите на Управниот одбор и директорот на Секторот за внатрешна ревизија.

5.4. Одбор за управување со ризици

Одборот за управување со ризици (во понатамошниот текст: ОУР) во текот на 2019 година функционираше во состав од 7 (седум) членови именувани од страна на НО на Банката со мандат од 4 (четири) години. Имено, членови на ОУР се: член од УО во чија надлежност е управувањето со ризици кој е и претседател на ОУР, член од УО во чија надлежност е процесингот на Банката кој е заменик претседател на ОУР, одговорното лице на Сектор за управување со ризици, одговорното лице на Сектор за правни работи и управување со Кабинет на УО, одговорното лице на Сектор за поддршка и финансии, одговорното лице на Сектор за организација и ИТ и одговорното лице на Сектор за процесирање. Покрај именување на членови на ОУР, НО е надлежен и за нивно разрешување.

Сите членови на ОУР се избрани од лицата со посебни права и одговорности вработени во Банката кои ги исполнуваат условите предвидени со Законот за банки, имаат познавање за работењето на Банката, нејзините производи и услуги, како и познавање за ризиците на кои е изложена Банката и искуство во областа на банкарството од најмалку три години.

Во 2019 година ОУР функционираше во следниот состав: г-ѓа Гордана Балтовска – претседател и член, г-ѓа Наташа Несторовска – заменик претседател и член, г-ѓа Наташа Илиевска – член, г. Љупчо Милошевски – член, г-ѓа Софка Ангелевска – член, г. Живко Атанасов – член и г-ѓа Јасмина Диневска – член.

Табела: Состав на ОУР и членства во други органи на надзор и/или управување на членовите на ОУР

Членови на ОУР	Членство во други органи на надзор и/или управување на членовите на ОУР
г-ѓа Гордана Балтовска - претседател и член	-Член на Управен одбор на Стопанска банка а.д. Битола -Член на АЛКО одбор на Стопанска Банка а.д. Битола -Член на Кредитен одбор на Стопанска Банка а.д. Битола
г-ѓа Наташа Несторовска - заменик претседател и член	-Член на Управен одбор на Стопанска Банка а.д. Битола -Претседател и член на АЛКО одбор на Стопанска Банка а.д. Битола - Член на Управен одбор на Регионална Стопанска комора со седиште во Битола и претставник на Регионалната комора во Собранието на Стопанска комора на РСМ
г-ѓа Наташа Илиевска - член	-Член на Кредитен одбор на Стопанска Банка а.д. Битола
г. Љупчо Милошевски - член	/
г-ѓа Софка Ангелевска - член	-Заменик претседател и член на АЛКО одбор на Стопанска Банка а.д. Битола
г. Живко Атанасов - член	-Член на ОНИТ на Стопанска Банка а.д. Битола
г-ѓа Јасмина Диневска - член	-Член на АЛКО одбор на Стопанска Банка а.д. Битола -Член на ОНИТ на Стопанска банка а.д. Битола

Во периодот 1.1-31.12.2019 година ОУР одржа вкупно 100 седници на кои разгледуваше и одлучуваше за материјали согласно неговите законски надлежности. Имено, на седниците на ОУР во 2019 година беа разгледани и усвоени многубројни материјали меѓу кои: записниците од претходно одржани седници на ОУР. Воедно, ОУР ги разгледуваше и усвојуваше извештаите кои се доставуваат на декадна, месечна, полугодишна и годишна основа.

ОУР посветуваше големо внимание при анализата и одлучувањето по однос на доставените предлози по однос на барањата за продолжувања и реструктурирања на кредитни изложености на клиентите. Воедно, ОУР ги разгледуваше и одлучуваше по однос на поднесените барања за одобрувања на кредитни изложености до 20% од сопствените

средства и барањата за промена на договорни услови и реструктурирање на кредитни изложености.

Во текот на 2019 година ОУР посвети големо внимание за разгледување на интерните акти на Банката кои понатаму беа проследувани за разгледување и донесување до УО и НО на Банката. Најмалку еднаш на три месеци ОУР ги известуваше НО и ОР за промените во ризичните позиции на Банката, промените во стратегијата за управување со ризици, ефектите од управувањето со ризиците врз перформансите на банката, како и преземените мерки и инструменти за заштита од ризиците и ефектите од истите.

5.5.Управен одбор

Во согласност со Статутот на Стопанска банка а.д. Битола, Управниот одбор (во понатамошниот текст: УО) на Банката се состои од тројца членови кои се подеднакво одговорни за работењето и за обврските што ги презема Банката. Членовите на УО се назначуваат на предлог на НО, а врз основа на претходна согласност од гувернерот на НБРСМ. Со Одлука за именување на Управниот одбор на Банката се определува претседател на УО и двајца членови. Надлежностите на членовите на УО се определени со Статутот на Банката.

Функцијата членови на УО во текот на 2019 година ја извршуваа: г. Владимир Ефтимоски – претседател, г-ѓа Гордана Балтовска – член и г-ѓа Наташа Несторовска – член.

Табела: Состав на УО, надлежности и членства во други органи на надзор и/или управување на членовите на УО

Членови на УО	Надлежности на членовите на УО	Членство во други органи на надзор и/или управување на членовите на УО
г. Владимир Ефтимоски - претседател и член	-правни работи -кабинет на УО -работа со правни лица -работа со физички лица и микро клиенти -мрежа на експозитури - региони -организација и ИТ	-Претседател и член на ОНИТ на Стопанска Банка а.д. Битола -Претседател и член на Кредитен одбор на Стопанска банка а.д. Битола -Член на управниот одбор на Стопанска комора на РСМ
г-ѓа Гордана Балтовска - член	-управување со ризици -поддршка и финансии	-Претседател и член на ОУР на Стопанска Банка а.д. Битола -Член на АЛКО одбор на Стопанска Банка а.д. Битола

	-човечки ресурси, спречување на перење пари и финансирање тероризам и ОСИС лице	-Член на Кредитен одбор на Стопанска Банка а.д. Битола
г-ѓа Наташа Несторовска - член	-процесинг -управување со имот и безбедност -маркетинг и комуникации	-Заменик претседател и член на ОУР на Стопанска банка а.д. Битола -Претседател и член на АЛКО одбор на Стопанска Банка а.д. Битола - Член на Управен одбор на Регионална Стопанска комора со седиште во Битола и претставник на Регионалната комора во Собранието на Стопанска комора на РСМ

Управниот одбор на Банката во текот на 2019 година одржа 84 седници, го продолжи своето работење во насока на остварување на поставените задачи и цели, пред сè во согласност со законски утврдените овластувања. Во текот на извештајниот период, од страна на УО, беа донесени многубројни одлуки и се направи ревидирање на постојните интерни акти, во согласност со промената на законската регулатива, потребите на тековното работење, како и препораките на Секторот за внатрешна ревизија и роковите утврдени во согласност со Акцискиот план доставен до НБРСМ. УО на своите седници ги разгледа извештаите, доставени од страна на стручните служби на Банката во согласност со утврдениот Каталог на извештаи на Банката, како и извештаите кои беа доставени на разгледување до УО, на негово конкретно барање. Во согласност со Каталогот на извештаи на Банката, беа разгледани и извештаи кои се проследуваат на разгледување и усвојување од страна на Надзорниот одбор на Банката.

УО во извештајниот период ја продолжи динамиката на следење на наплатата на побарувањата како на правните така и на физичките лица, клиенти на Банката и во таа насока даваше и предлози до стручните служби за подобрување на истата. Сегмент на интерес и решавање на прашања од страна на УО и во овој период беше неговата интензивна посветеност во делот на изнаоѓање на адекватни решенија по однос на наплата на сомнителните и спорни побарувања, со акцент на наплатата на достасаните побарувања кај комитентите-правни лица.

Воедно, УО водеше грижа за спроведување на донесените одлуки, покренуваше иницијативи и даваше предлози за унапредување на работењето на Банката, донесуваше одлуки за каматните стапки и тарифниците на Банката, ги разгледуваше месечните остварувања во однос на планот и на квартална основа го известуваше НО за остварените резултати од работењето, утврдуваше предлози и други акти за кои одлучува НО. Исто така, УО се грижеше за информирање на акционерите на Банката, донесуваше соодветни интерни упатства, процедури и други акти и се грижеше за нивно спроведување и усогласување во согласност со промените во регулативата и условите на работење.

5.6. Одбор за надгледување на информативната технологија

Врз основа на Статутот на Стопанска банка а.д. Битола и Деловникот за работа на Одборот за надгледување на информативната технологија (во понатамошниот текст ОНИТ), истиот се состои од пет членови назначени од страна на Надзорниот одбор на Банката, со мандат од 4 (четири) години. Во текот на 2019 година функцијата членови на ОНИТ ја извршуваа: г. Владимир Ефтимоски – претседател и член, г. Живко Атанасов – заменик претседател и член, г-ѓа Јасмина Диневска – член, г. Сашко Саздовски - член и г-ѓа Наталија Михајлоска – член (без право на глас).

Табела: Состав на ОНИТ

Состав на ОНИТ	Позиција на членот на ОНИТ
г. Владимир Ефтимоски – претседател и член	Член на УО, во чија надлежност е ИТ
г. Живко Атанасов – заменик претседател и член	Директор на Сектор за организација и ИТ
г-ѓа Јасмина Диневска – член	Директор на Сектор за процесирање
г. Сашко Саздовски - член	ОСИС лице
г-ѓа Наталија Михајлоска – член (без право на глас)	Директор на Сектор за внатрешна ревизија

Во текот на 2019 година ОНИТ одржа 27 седници на кои се разгледуваа и усвојуваа извештаи за потребата од имплементација на нови технички решенија и нови функционалности, извештаи за текот на активностите за имплементација на проектите од областа на информативната технологија, извештаи за следење на статусот на активности за спроведување на акциски планови, како и извештаи за сигурноста на информативниот систем на Банката. Освен тоа, се разгледуваа и останати извештаи и акти за кои ОНИТ доставуваше предлози до УО на Банката со цел донесување на Одлуки за соодветни решенија од овие области.

Имено, во извештајниот период се разгледуваше имплементацијата на стратешките планови кои се во согласност со долгорочната стратегија на Банката, а истовремено се земаше во предвид и позицијата на Банката на пазарот, трендовите во банкарскиот сектор, развојот на технологијата и стандардите, како и барањата на регулаторните тела и институции. Исто така, се разгледуваше имплементацијата на оперативните планови кои се усогласени со стратешките планови и се однесуваат на потребната инфраструктура, хардвер, софтвер и човечки ресурси и нивната меѓусебна координација се со цел непречено остварување на предвидените задачи во дадена временска рамка. Во изминатиот период најголемо внимание се обрна на следењето на текот на активностите по акциските планови и тоа: акцискиот план за одржување на нивото на подготвеност и надминување на утврдените слабости, акциски план за новата одлука за методологијата за сигурност на информативниот систем на банката со предлог активности, акциски план за намалување на

идентификуваните ризици произлезени од сумарната анализа на ризиците на средствата на информативниот систем.

Ефективно управување со проектите претставува клучен фактор за добро управување на ИТ операциите и успешно следење на конфигурациите. Во таа насока беа разгледувани извештаите доставени од проект менаџерите и проект координаторите. Секторот за организација и ИТ кој е задолжен за имплементација на сите проекти за измени во софтверските решенија во Банката, на месечно ниво доставуваше извештаи за статусот на проектите и беа дадени одредени насоки со цел поголема ефикасност и ефективност во имплементацијата на проектите. Поважни проекти кои се разгледуваа во овој период беа проектите: имплементација на систем за „Fraud Monitoring“, „Aseba Treasury solution“, проект за upgrade на BI (DWH - datawarehouse решение), проектот за имплементација на меѓународниот стандард за финансиско известување МСФИ 9 – Финансиски инструменти, проект за воведување на нови апликативни функционалности, Проектот за имплементација на DIGITRUST АУДИТ СИСТЕМОТ, проект за имплементација на функционалности на интегриран сметководствен пакет на софтвер со апликативен модул на основни средства кој ја поддржува можноста за внесување на подтоци и со помош на Pocket PC уред, проектот за имплементација и усогласувања со одредбите поврзани со новата Одлука за методологијата за управување со ризиците („Службен весник на РСМ“ бр. 113/19), проектот за имплементација на функционалности со коишто ќе се поддржат новите законски измени и усогласувања поврзани со новата Одлука за методологијата за управување со кредитниот ризик.

Воедно, во рамките на ОНИТ беа разгледувани ЦДС-и, односно барања за нови функционалности, измени во софтвер, имплементација на контролни механизми врз основа на барањата на Службите и препораките на Секторот за внатрешна ревизија. Сите беа поединечно разгледувани, заедно со мислењето од Службите кои истото го побарале, како и мислењето од Службата за организација и за истите беа дадени конструктивни предлози. При тоа, должно внимание се посветуваше и на намалување на трошоците за имплементација на овие решенија, односно за секое решение се правеше детална анализа на потребните ресурси и се водеше грижа дали нивната имплементација е во согласност со предвидените планови и буџет на Банката. При изборот на обезбедувачите на сервиси, органот вршеше селекција на најповолни понуди како од аспект на цена така и од аспект на функционалности..

5.7. Организациска структура

Во согласност со организациската поставеност на Банката претставена преку организациската шема (Прилог 1), во текот на 2019 година Банката ги остваруваше своите активности преку органите на Банката: Собрание на акционери, Надзорен одбор, Одбор за управување со ризици, Одбор за ревизија, Управен одбор, Одбор за надгледување на информативната технологија и АЛКО одбор. Покрај овие органи, организациската поставеност на Банката опфаќа: 11 сектори, 27 служби, 19 експозитури и еден шалтер, распоредени низ следните градови во државата: Битола, Скопје, Прилеп, Охрид, Тетово, Велес, Кавадарци, Струмица, Гевгелија, Демир Хисар и Ресен.

Во текот на 2019 година беше извршена промена на организациската шема на Банката во насока на поефикасно работење преку спојување на служби и тоа:

- Сектор за работа со физички лица и микро клиенти - спојување на Службата за персонално банкарство и Службата за дигитални сервиси и самоуслужни продукти во една служба со назив Служба за персонално банкарство, дигитални сервиси и самоуслужни продукти;
- Сектор за процесирање – спојување на Службата за платен промет во земјата и Службата за картично работење и поддршка на дигитални сервиси и самоуслужни продукти во една служба со назив Служба за платен промет во земјата, картично работење и поддршка на самоуслужни продукти;
- Сектор за процесирање – спојување на Служба за администрација и евиденција на депозити и Службата за евиденција на пласмани во една служба со назив Служба за администрација и евиденција на пласмани и депозити;
- Сектор за процесирање – спојување на Служба за тргување и платен промет со странство и Служба за документарно работење и администрација на пласмани во Служба за тргување, документарно работење и платен промет со странство;
- Сектор за управување со имот и безбедност – спојување на Службата за безбедност и Службата за трезор и сефови во една служба со назив Служба за безбедност, трезор и сефови.

Измената и дополнувањето на постоечката организациона шема на Банката е извршена со цел поефикасно, поефективно и подобро функционирање и организација на нејзините организациони делови како и поуспешно работење на Банката како целина.

5.8. Усогласеност на корпоративното управување со Кодексот за корпоративно управување на Стопанска банка а.д. Битола

Кодексот на корпоративно управување на Стопанска банка а.д. Битола (во понатамошниот текст: Кодексот) е поставен во согласност со одредбите од Одлуката на НБРСМ за правилата за добро корпоративно управување во Банка („Службен весник на РСМ“ бр.24/18 и 113/19).

Кодексот за корпоративно управување ги опфаќа правилата на надзор и раководење во Банката со цел да се овозможи воспоставување на јасна организациска структура, со јасно дефинирани и транспарентни линии на одговорност во корпоративното управување во Банката.

Целта на Кодексот за корпоративно управување е да се воспостават, одржуваат и унапредуваат правилата и стандардите за корпоративно управување во Банката засновани на постојната важечка законска и подзаконска регулатива и интерните акти на Банката кои ќе ја сочинуваат корпоративната култура и вредности на Банката, со цел ефикасно и одговорно управување со Банката и намалување на ризикот и транспарентно работење.

Со овој Кодекс се опишува управувачката и организациската структура на Банката, односите меѓу управувачките тела и заинтересираните лица, системите на внатрешна контрола и управување со ризици, транспарентноста и финансиското известување.

Корпоративното управување во Банката претставува збир од заемни односи меѓу Надзорниот одбор, Управниот одбор, другите лица со посебни права и одговорности, акционерите на Банката, а преку кои се воспоставува соодветна организациона структура и соодветни механизми за дефинирање на целите на Банката и нивно остварување и следење.

Во извештајниот период Банката ги почитуваше одредбите од Кодексот за корпоративно управување кои се однесуваат на постапката за свикување Собрание на акционери, постапката за гласање и правата на акционерите. Воедно, соработката помеѓу Надзорниот и Управниот одбор се одвиваше на начин предвиден со Кодексот, притоа запазувајќи ги роковите, видот и начинот на доставување информации, извештаи и документи од страна на Управниот до Надзорниот одбор, како и начинот на постапување во ситуации кога постои судир на интереси.

Членовите на Надзорниот и Управниот одбор и на другите органи на Банката, како и останатите лица со посебни права и одговорности беа именувани во согласност со критериумите предвидени со Кодексот за корпоративно управување во Банката и истите во целост ги исполнуваа обврските, одговорностите и начинот на работа, притоа почитувајќи ги законските прописи и интерните акти. Кодексот беше испочитуван и од аспект на оцена на соодветноста на членовите на Надзорниот одбор.

Во текот на 2019 година системот за внатрешна контрола функционираше согласно организациската поставеност и функциите на контрола дефинирани во Кодексот за корпоративно управување во Банката. Соодветно се почитуваа и правилата за користење услуги од надворешни лица, етичкиот кодекс и етичките норми, се почитуваа и основните елементи на Политиката за избегнување судир на интереси, како и Политиката за наградување. Воедно следењето на работењето на друштвото за ревизија се одвиваше согласно предвиденото во Кодексот, а Извештајот за корпоративно управување со сите неопходни елементи беше составен дел од Годишниот извештај за работењето на Банката.

5.9. Политика на наградување

Стопанска банка а.д. Битола има воспоставено соодветен систем за наградувања регулиран преку Политика за наградување која се заснова на основните правила за добро корпоративно управување, а ги дефинира критериумите и начините на наградување на менаџментот и вработените во Банката. Целта на Политиката е поттикнување на целосна ангажираност од страна на менаџментот и вработените во оставрувањето на континуиран развој и раст на Банката. Оваа политика е инструмент за мотивирање на раководниот кадар и вработените, со цел индивидуален и колективен придонес во успешното работење на Банката.

Политиката за наградување ги исполнува следните услови:

- е во согласност со деловната политика на Банката, финансискиот план и долгорочните цели на Банката;
- не ги поттикнува вработените или членовите на органите на Банката да преземаат повисоко ниво на ризик од утврденото прифатливо ниво на ризик; и
- содржи механизми за избегнување судир на интересите.

Со Политиката за наградување се дефинираат јасни и транспарентни правила и критериуми за утврдување на вкупниот надоместок, а особено за јасно определување и разграничување помеѓу фиксниот и варијабилниот дел од вкупниот надоместок.

Критериумите за наградување се јасно и недвосмислено дефинирани по одделни групи (членови на управен одбор, лица надлежни за функциите на контрола, останати лица со посебни права и одговорности, вработени), а се во согласност со одредбите од глава VI. од Одлуката за правилата за добро корпоративно управување во банка (Службен весник на РСМ бр. 24/2018 и 113/19).

Во вкупните надоместоци кои се исплаќаат на вработените и на членовите на органите на Банката влегуваат:

- фиксен дел од вкупниот надоместок, кој зависи од описот на работното место, односно од надлежностите на органот на Банката, а не зависи од успешноста во работењето (надоместок во форма на плата);
- варијабилен дел од надоместокот, кој зависи од долгорочната успешност во извршувањето на работните задачи имајќи го предвид преземеното ниво на ризик (бонуси и останати непарични примања). Исплатата на варијабилниот дел не ја ограничува можноста на Банката за зајакнување на нејзината солвентна позиција. Варијабилниот дел од надоместокот може да биде во форма на материјална награда (годишен бонус, еднократен месечен бонус или еднократна годишна награда) или нематеријална награда (учество на екстерна обука, конференција, семинар, или работилница организирана во земјата или во странство).

Табела: Структура по групи на вкупниот надомест исплатен во 2019 година

Фиксниот дел од вкупниот надоместок треба да е значително повисок, односно, варијабилниот дел не смее на годишно ниво да надмине 100% од фиксниот дел од вкупниот надоместок исплатен на секој вработен или член на орган на Банката.

	Број на лица	Фиксен дел	Варијабилен дел	Вкупен надомест
Надзорен одбор	6	3.605	0	3.605
Одбор за ревизија	5	615	0	615
Управен одбор	3	14.645	0	14.645
Лица надлежни за функциите на контрола	3	6.232	0	6.232
Останати лица со посебни права и одговорности	8	16.440	0	16.440
Вработени	195	132.865	0	132.865

Табела: Структура според висината на вкупниот надомест исплатен во 2019 година

Политиката за наградување не предвидува примање на надоместок во форма на акции или други права коишто даваат можност за стекнување акции, а доколку произлезе потреба од ваков тип на надоместок, за истото во согласност со прописите одлука ќе донесе Собранието на Банката.

	Број на лица	Вкупен надомест
до 500.000 денари	105	36.330
од 500.001 до 1.000.000 денари	107	71.070
од 1.000.001 до 1.500.000 денари	18	22.398
од 1.500.001 до 2.000.000 денари	7	11.823
над 2.000.001 денари	11	32.889

Членовите на Надзорниот одбор и Одборот за ревизија се наградуваат само преку наградување утврдено од Собранието на акционери, со цел да се избегне судир на интереси.

5.10. Политика за користење на услуги од надворешни лица

Начинот на користење на услуги од надворешни лица е регулиран со Политика за користење на услуги од надворешни лица, која ја донесува Надзорниот одбор на Банката, а чија цел е следење и контрола на изложеноста на Банката на ризик од користење услуги од надворешни лица и активно управување со истиот. Оваа Политика го регулира процесот на избор на надворешни лица чии услуги Банката има потреба да ги користи во своето работење, склучување на договорот, оценка и следење на ризиците поврзани со користење на услуги од надворешни лица, начинот на надзор на работењето на надворешното лице од аспект на услугите кои ги извршува за Банката, како и известување на органите на Банката за изложеноста на ризик од користење услуги од надворешни лица, со цел заштита од ризик од неисполнување на договорните обврски од другата договорна страна.

Предмет на оваа Политика се надворешни лица кои испорачуваат услуга на банката од типот на: проценители, адвокати, надворешни ревизорски куќи, преведувачи, преведувачи, добавувачи на услуги за информативниот систем, услуги од типот на различни видови обезбедување и други надворешни лица со чие користење на услуги Банката се изложува на ризик.

Надзорниот одбор покрај тоа што ја донесува оваа Политика, го следи и нејзиното спроведување. Одборот за управување со ризици е одговорен за воспоставување на оваа политика и давање предлози за нејзино ревидирање, додека примената на Политиката е во надлежност на Управниот одбор на Банката.

Ризикот на кој е изложена Банката од користење услуги од надворешни лица се следи преку Годишен извештај за користење на услуги од надворешни лица изработен врз основа на прашалници за оценка на надворешното лице (добавувач, квалитет и надвремено извршување на услугата) уредно пополнети од страна на одговорните раководни лица за следење и контрола на услугата од надворешни лица.

Изборот на добавувач се реализира од страна на Комисија за избор на надворешно лице – добавувач, составена од одговорни лица назначени од страна на Управниот одбор да учествуваат во процесот на избор на надворешен добавувач.

Изготвувањето на договорите со добавувачите се реализира од страна на Службата за правни работи, а врз основа на контрола од Службата за усогласеност со прописи, а по потреба и од останатите организациони единици во Банката и ОСИС лицето.

Службата за внатрешна ревизија врши ревизија на спроведувањето на одредбите од Политиката за користење услуги од надворешни лица. За сите надворешни лица добавувачи на услуги во Банката се води Регистар на надворешни лица – добавувачи.

5.11. Политика за избегнување на потенцијалните судири на интереси

Во текот на 2019 година, Стопанска банка а.д. Битола работеше во согласност со Политиката за избегнување на потенцијалните судири на интереси во која се утврдени конкретни мерки и активности на органите на управување и вработените во Банката за намалување на појавните облици на судир на интереси, идентификување, управување и спречување на последиците од истиот.

Со цел да се спречи појава на судир на интереси во Банката во 2019 година, лицата со посебни права и одговорности на секои шест месеци даваа писмена изјава за судир на интереси, а писмена изјава за постоење судир на интереси се даваше и пред одржување состаноци за разгледување и донесување одлуки, склучување договори или вршење друга деловна активност. Изјавата се доставува до соодветниот одбор на Банката, а во неа се опишува основот по кој произлегува судирот на личниот со интересот на Банката, каде што се прифаќаа ограничувањата на нивната слобода во однос на прифаќање ангажмани спротивни на интересите на Банката. Воедно, овие лица не присуствуваа при донесувањето одлуки, склучувањето договори или при вршењето друга деловна активност во ситуација кога нивната објективност беше доведена во прашање поради судир на нивниот личен интерес и интересот на Банката.

Во согласност со Политиката за избегнување на потенцијалните судири на интереси, вработените во Банката беа задолжени да го пријават секој личен деловен потфат или финансиски интерес (како и интересот на членовите на нивните семејства), кој би можел да се одрази на угледот и на чесноста на работењето на Банката. Воедно, вработените во Банката треба да избегнуваат какви било политички активности коишто би ги довеле во прашање должностите и одговорностите како професионалци во Банката и треба да се воздржуваат од активен партиски или политички ангажман во време на извршување на работните задачи во Банката.

Прилог 1: Организациона шема на Стопанска банка а.д. Битола

